

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

SLOVENEK

== Daje inzeratom: ==
Enostopenjske petstote vrste malih
oglasov po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2-50, postarna itd.
po Din. 4-
Pri večjem naročilu popusti.
Izjaja vanj dan izven
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri jutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Razpisni se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 323.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praške in dunaj 24.797.

Smrtne ure parlamentarizma.

Demokratski parlamentarizem se na celnem svetu nahaja danes v smrtnih izdihavljih. Kriza parlamentarizma postaja čedalje bolj ostra in življenje sili k nenadnim in bolečim rešitvam. Snuje se novi svet na ruševinah starega.

Bistvo te krize obstoji v tem, da so ustavne in upravne oblike političnega življenja vseh držav že davnej zastarele in strohnele, življenje samo pa postaja čedalje bolj komplicirano, se diferencuje in ustvarja vedno nove vrednote, tako da ga oklep tradicionalnih političnih ustanov čedalje bolj ovira na rasti in razvoju. Med glavne ovire tega razvoja pa spada od liberalne dobe ustvarjeni parlamentarizem, ki se je svojčas imenoval in je tudi bil kolikortoliko demokratičen, danes pa je precej časa več ni.

Klasična dežela parlamentarizma, Anglija, nam tudi v tem oziru nujno zanimive analogije, po katerih moremo presojati današnji položaj. Tam se je parlamentarni neprestano preobnavljala in novim razmeram prilagodevala. Največja parlamentarna reforma nove dobe je bila ona iz leta 1832, izvršena približno v istem času kakor julijska revolucija v Franciji. Vse naslednje reforme so zgolj konsekvence iz te. Tudi takrat je bil parlament kot regulator javnega življenja odpovedal. Veleindustrija, mesta in srednji stanovci niso bili v aristokracičnem veleposrestvu, ki si je kupovalo parlament, zaščite svojih gospodarskih stanovskih interesov. Praktični smisel konservativcev, ki so bili takrat na čelu, je izvedel reformo, ki je odprla vrata parlamenta tudi na tleh modernega industrializma zrastlemu velepridobitnemu stanu in malomeščanstvu. Takozvanemu proletariatu pa se kot nekaj varnostni ventil zoper revolucijo priznale neke delavsko-varstvene garancije, ki so slonele na principu socialne pravičnosti kakor na nekaterih medijih liberalnih humanitarnih ozirih: omejilo se je žensko in otroško delo, reformirala postava za siromake in naložile industriji nekatere zdravstvene dolžnosti.

Poznejše reforme liberalnega parlamenta so sicer volilno pravico popolnoma oenačili, cenzus odpravile in s proporcionalnim dostopu v ljudsko zbornico najmanjšim politično strankarskim tvorbam, toda praksa čedalje bolj kaže, da tiči v parlamentarizmu v današnjih razmerah tako globoka napaka, da se z vsem tem ne da ozdraviti. Ta parlament ne zadošča več zahtevam 20. stoletja, ki so se neizmerno razrastle. Velekapitalizem je današnji parlament popolnoma zaslužil in izkvaril. Parlamentarna večina kot koalicija najrazvostnejših druga drugi nasprotnih strank se predstavlja dejanske večine ljudstva, politve se delajo ali s silo ali z denarjem, strokovna usposobljenost današnjega parlamenta v kulturnih in gospodarskih zadevah je minimalna, demagogija prevladuje stvarnost, gospodar parlamenta je mala klika, za potrebe posameznih stanov parlamentu ni umevanja. Lažidemokracija vidimo se je preživel.

To vidimo povsod. Iz Amerike poroča pravkar znani češki kulturni delavec dr. Husil, kako je tam politično življenje brezupno zažeto. Vzhod, jug in zapad težita parazen, stari puritanski republikanski Amerikanci-domačini se boje razpada močne države, priseljenci dobivajo premoč nad domorodci, delavci, konsumenti in farmerji teže za stanovskim zastopstvom, kulniški klanci pa hočejo reakcionarno diktaturo. Parlament kot igrača v rokah parancnih koncernov izgubiva bolj in bolj svojo veljavo. V Angliji stremijo laburisti, edina močna in solidarna delavska stranka na svetu poleg boljševikov, za diktaturo proletarijata, takozvani diharditi pa za »močno roko« reakcije. V Nemčiji vlada danes diktatura, ker parlament čerečega eksistenčnega vprašanja države ni mogel rešiti. V Rusiji je liberalni buržoazni parlamentarizem pomečen s po-

vršja. V Španiji vladajo generali brez kletavih kortesov. V Italiji se je parlament osmešil do kosti in Mussolini ga trpi poleg sebe le kot staro pobištvo. V Franciji je sicer parlamentarizem še močan, a v očeh ljudstva kompromitiran in problem »regionalizma« ali razširjenja politične, stanovske in gospodarske samouprave se živahno diskutira. V Grčiji, Bolgariji, Romuniji so tudi parlamenti popolnoma diskreditirani. Podobno drugod in celo v severnih deželah, ki se najbolj mirno razvijajo, se zahtevajo korenite reforme.

Vse to je v zvezi z razpadom liberalizma, ki je obvladal 19. stoletje. Liberalizem ni noben svetovni življenjski nazor, ampak neke vrste polovičarstvo, strah pred vsem korenitim in določenim, poplitenje vsakega problema, kompromisarstvo ter fraza: svoboda, individualnost,

kultura, napredek itd.; napolovico veren, napolovico svobodomiseln, napolovico legitimističen, napolovico prevraten, danes pa celo že popolnoma konservativen v svobodnjaški maski. Dvajseti vek se začneja s končno likvidacijo liberalne miselnosti in prinese brezdvoma nekaj boljšega, globljega in životvornejšega.

Tudi pri nas je lažidemokracija do temelja kompromitirana. Narodi, stanovci, razne kulturne skupine, vsi teže za razbitjem okov liberalnega veburžuaznega konstitucionalizma, unitarizma, centralizma in koruptnosti. SLS s svojim ustavnim načrtom stanovskega avtonomističnega demokracizma kaže pot do korenitega ozdravljenja današnjega parlamentarizma. Vse je do grla sile korupcije in čevkanja demokracičnega in radikalnega »državotvstva«.

Dvanajstine sprelete.

POSLANEC ŠKULJ ZA SLOVENSKO OERTNISTVO. — OSTRI SPOPADI MED BOSANSKIMI RADIKALI IN MUSLIMANI

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob pol 10. dopoldne. Po običajnih formulnostih se je prešlo na dnevni red. Musliman Hasan Milković je kritiziral notranjo politiko vlade in navajal afere, ki se v javnosti širijo o radikalnih poslancih in ministrih. Med njegovim govorom je ponovno prišlo do ostre polemike med bosanskimi radikali in muslimani.

Nato je bila zaključena debata o prvem delu. Poročevalec Boža Maksimović je čital člen 1. in 2., ki sta bila sprejeta.

Pričela se je debata o drugem oddelku. Prvi je govoril demokrat Dukanač, ki je navajal slučaje terorja radikalov za časa občinskih volitev v Srbiji. Po njegovem govoru je bila seja ob trideset na dve prekinjena in se je zopet nadaljevala ob 4.

Na popoldanski seji je med ostalimi govorniki govoril poslanec Škulj o ministrstvu za trgovino in industrijo ter ostro nastopil proti predlogu o dvanajstinah za to ministrstvo, ki ima samo 17 milijonov dinarjev kredita na razpolago za zgradbo poslopja ministrstva v Bel-

gradu, za druge potrebne stvari, posebno za Slovenijo, pa nič. Obrazložil je nezadovoljstvo v Sloveniji, kjer ravno sedaj manjka državnega kredita in so se ravno zato morale zapreti vse obrtno-nadaljevalne šole v Sloveniji. Naglašal je veliko korist teh šol. Dalje je poudarjal potrebo kredita za domačo obrt, posebno za čipkarstvo. Radi pomanjkanja kredita se bodo morali prekiniti zavodi in naprave za domačo obrt. Protestiral je proti nasilni centralizaciji denarnih sredstev in proti zbiranju denarja iz vseh krajev v Belgrad. Dalje je protestiral, ker komisija za demobilizacijo zahteva od obrtnih zadrug, da takoj plačajo ves dolg, sicer jim preči, da jih bo tirjala pred sodnijo. Korčno je govornik pozval ministra, da se bolj briga za svoj resort. Po govoru je finančni minister dr. Stojadinović prišel k poslancu Škulju in mu objubil, da bo za obrtno-nadaljevalne šole takoj izplačal 200.000 dinarjev in da bo to vsoto vstavil v redni proračun.

Nato se je vršilo glasovanje. Za dvanajstine je glasovalo 106 poslancev, proti pa 62. Za vlado so to pot glasovali tudi Nemci.

Barbarski nastop bosenskih radikalov.

MUSLIMANI ZAPUSTILI SEJO NARODNE SKUPŠČINE.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Zadnji čas se opaža, da je glavna ofenziva radikalne vlade naperjena na Bosno in da se radi tega opaža trenutni desinteresement za Hrvatsko. Vlada uporablja vse načine, da zmanjša ugled muslimanskih voditeljev dr. Spaha in tovarišev ter neprestano hujska proti njim. To dela zato, da se muslimani pridobijo za srb. koncepcijo in da se oslabi položaj Hrvatov v Bosni. To delo se lahko opaža vedno, posebno pa na današnji popoldanski seji parlamenta, na kateri je prišlo do incidentov, ki se ne bi mogli pripetiti v nobenem evropskem parlamentu. Muslimanski poslanec dr. Behmen je popisoval razbojniško delo Srpske nacionalistične organizacije (Srnao) in poudarjal, da je največji škandal, da je član te organizacije tudi predsednik vlade Nikola Pašić. Naštevati je posamezne zločine v Bosni in naglasil, da so člani te organizacije napadli dr. Spaha in oddali nanj 12 strelav.

Pri tej priliki je radikalec Mihajlo Pavlovič zaklical: »Škoda, da ga niso zadeli!« — Radikal Majčić pa: »Škoda, da ga niso ubili!« Za ta indirektni poziv, da se taka zločina nadaljujejo, so muslimanski poslanci zahtevali zadoščenje. Nastal je velikanski hrup. Ker predsednik parlamenta Ljuba Jovanović v tem oziru ni hotel ničesar ukreniti, je poslanec dr. Behmen izjavil, da po takem barbarskem napadu nima smisla, da bi dalje govoril. Muslimani so zapustili sejo in se niso več vrnili.

Postopanje radikalnih poslancev iz Bosne je obsojala ne samo opozicija, ampak tudi ugledni radikali in meščani. Muslimanski klub je vsled tega sklical sejo, ki se bo jutri nadaljevala. Muslimani so stopili v zvezo z Jugoslovanskim klubom, da se uvede skupna akcija proti takemu postopanju radikalov, čijih namen je, da odstranijo muslimane iz Belgrada.

lamentu, sicer bodo glasovali proti. Vlada jih je skušala pomiriti, pa se ji ni posrečilo. Akcija opozicije, posebno dr. A. Korošca, postaja v tem smislu vedno živahnješa, zato se je vlada začela pogajati z opozicijo.

UMOR POLJSKEGA POSLANCA.

Varšava, 29. sept. (Izv.) Na svojem posestvu v okolici Minska je bil ubit bivši poljski poslanec Sadowski. Smatrajo, da je umor političnega značaja.

ABESINIJA V DRUŠTVU NARODOV.

Ženeva, 29. sept. (Izv.) V Društvo narodov so sprejeli Abesinijo. Društvo je doslej pristopilo 54 držav.

Jugoslov. klub za varnostno stražo v Sloveniji.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora se je razpravljalo o povišanju dnevnice za potovanja za ministre in uradnike. Poslanec Pušenjak je kritiziral vladni predlog radi velike razlike med ministri in uradniki. Za ministre je določenih 250 Din dnevno, za uradnike pa 40 do 100 Din. Večina je sprejela vladni predlog.

Nato se je razpravljalo o povišanju draginskih doklad za zagrebško policijo. Po vladnem predlogu bi se iste povišale za 1000 Din mesečno. V imenu Jugoslovanskega kluba sta govorila poslanec Vesjenjak in dr. Kulovec. Dr. Kulovec je predlagal, da se iste doklade določijo tudi za Slovenijo. Protestiral je proti temu, da se vlada briga samo za policijo v Zagrebu, ne pa tudi za druge, posebno v Sloveniji, kjer je bedni položaj zahteval že več žrtv. Protestiral je dalje proti premajhnemu povišanju doklad. Policisti, ki vrše težko in odgovorno službo, dobivajo plače od 800—1200 Din. Zato trumoma zapuščajo službo.

V istem smislu so govorili tudi ostali govorniki opozicije.

Predlog Jugoslovanskega kluba je bil — kakor je izjavil finančni minister — odklonjen iz formalnega ozira. Soglasno pa je bil sprejet predlog, da se pozove ministrski svet, da poviša draginske doklade za vse policiste v državi in da se predloži tak predlog v odobritev finančnemu odboru.

Poslanec dr. Kulovec je protestiral proti temu, da se kljub ponovni zahtevi pokrajinske uprave v Ljubljani in ministrstva notranjih del ne izplačajo policistom v Ljubljani malenkostne pristojbine (1 K 50 v za uro) za nočno službo in nadurno delo. Skupna vsota znaša doslej 320.000 D. Očital je vladi, da dela krivico, ker za pošteno delo in službo odtrgava plačo ljudem, ki že itak v pravem pomenu besede stradajo.

Notranji in finančni minister sta občala, da se bo ta stvar dovoljno rešila.

Madžarska in Mala antanta.

Budimpešta, 29. sept. (Izv.) Po svojem povratku iz Ženeve v Pešto je izjavil grof Bethlen časnikarjem, da je v Ženevi ustvarjena podlaga za ureditev korektnega razmerja med Ogrsko in sosednimi državami, zlasti z državami male antante. Med vprašanji, ki so se obravnavala v Ženevi, ni nobenega, ki bi se tikalo notranjepolitičnih ogrskih razmer. Mednarodno posojilo za Ogrsko pride po vsej priliki že v decembarskim zasedanju Društva narodov na vrsto.

Kapitulacija Nemčije.

Pariz, 29. sept. (Izv.) Odloke Stresemanove vlade glede obustave pasivnega odpora v Porurju smatrajo za presplošne, da bi mogli tvoriti podlago za pričetek novih pogajanj. Francoski krogi zahtevajo pred vsem, da se ukine ona določba z dne 13. januarja t. l., ki prepoveduje reparacijske dajatve zasebnikom.

Berlin, 29. sept. (Izv.) Ukinjena je odredba z dne 13. januarja t. l., ki prepoveduje reparacijske dajatve zasebnikom.

Berlin, 29. sept. (Izv.) Otok bankovcev se je zvišal pretekli teden za 2000 biljonov mark.

Berlin, 29. sept. (Izv.) V prostorih strokovnih delavskih in socialnodemokratskih organizacij so se danes vršile stroge preiskave po orožju. Našli so le malo število pušk in eno strojno puško.

GRŠKO - ITALIJANSKI SPOR.

Rim, 29. sept. (Izv.) Francoski poslanik v Atenah je danes izročil grški vladi odlok veleposlaniške konference o preiskavi umora v Janini. Grški minister vnanjih zadev je sprejel odlok na znanje z obžalovanjem, da se je preiskava vršila preneglo.

Atene, 29. sept. (Izv.) Grška državna banka je izdala švicarski narodni banki nalog za takojšnje izplačilo 50 milijonov lir italijanski vladi.

KRIZA V FASISTOVSKI STRANKI.

Rim, 29. sept. (Izv.) Mussolini zahteva odstop celokupnega izvrševalnega odbora fašistovske organizacije.

Rim, 29. sept. (Izv.) Včeraj zvečer so fašisti na svojem glavnem zborovanju izključili iz svojih vrst tajnika Rocca.

RUDARSKA STAVKA NA ČESKEM.

Praga, 29. sept. (Izv.) Pogajanja o obustavi rudarskega štrajka so potekla brezuspešno.

Belgraisko pismo.

Dne 28. septembra.

Dr. Ninčič je imel pri debati o reškem vprašanju slab dan, njegov govor ni bil na višini. To so seveda njegovi prijatelji v radikalni stranki takoj eskomtirali in pohitili, da razširijo glasove o njegovi demisiji. Tudi naslednika so mu že našli v osebi praškega poslanika Ljube Nešića. Včeraj so bile vojne dirke in viteške igre, katerim je prisostvoval tudi kralj. Izmed vseh ministrov je poklical kralj samo dr. Ninčiča ki sebi v lože ter se z njim dalj časa razgovarjal. To zopet pravi prijatelj dr. Ninčiča označujejo kot dober znak, da stališče dr. Ninčičevo ni na vse strani omanjano. Borba za Ninčičevo glavo je torej v polnem toku.

Francosko posojilo za oboroženje je perfektno. Angleška ponudba se ni sprejela, čeprav je bila nižja, a baje neugodna zaradi tega, ker bi angleške puške tehtale en kilogram več kakor francoske in ker bi

s tem dobili v oborožitvi še en nov tip pušk, dočim je francoski pri nas že upejlan. Posojilo bo terjalo 5 odstotne obresti, a material bodo po francoskih tovarnah naročali francoski vojni krogi v sporazumu z našimi. S tem pa je tudi dana — vsaj teoretično — možnost za dvojno korupcijo.

Kolikor smo izvedeli, se v radikalnih krogih še ne misli na izenačenje davkov. Ko bodo radikali zvišali takse, potem mislijo z novimi obremenitvami en čas mirovati in samo vladati. Kajpada, Srbijancem se z izenačenjem nič ne mudi, ker bi potem tudi oni morali davke plačevati sorazmerno z nami.

Dinar skače. Politiki pravijo, da zaradi tega, ker napram Bolgariji topot ne rožljamo z orožjem, in ker je reško vprašanje izgubilo svoj nevaren karakter, a gospodarski krogi trdijo, da zaradi tega, ker bo naš izvoz letos znašal okoli 7 milijard dinarjev, a uvoz se stalno zmanjšuje vsled polnih skladišč in rastoče industrializacije naše zemlje. So tudi krogi, ki pravijo, da finančni minister podpira dinar na inozemskih borzah, ker namerava poplačati nekatere inozemske obveznosti. V okolici finančnega ministra želijo, da bi dinar skočil do 7 in potem na višini okoli 7 zopet nekoliko časa počakal.

Delovni red za parlament je danes zopet tako zamišljen, da bi se delalo do 20. oktobra nepretrgoma. Prav bi bilo, toda za to je treba, da ima vlada pripravljenih dovolj zakonskih predlogov. Do danes ima nove takse, železničarski zakon in konvencijo s Poljsko.

stih. Pa ali niso naštetih disciplinarni pregreški v čl. 164 poglavja Disciplinski predpisi, kjer se prepoveduje »nemoralno in nedostojno vedenje v privatnem življenju« in se ta nemoralna še ilustrira »z opijanjem, pijančevanjem, potepanjem, kvartanjem«? Naštetih je tam deset vrst glavnih disciplinarnih pregreškov — kdo jih ve še več? Zdi se, da je bila prilika tam, naštetih, če se že naštetih mora, kot erajeti zločin še strankarsko uradovanje.

Temeljni člen Občih odredb slove: »Uslužbenec se mora pokoriti ustavi in zakonom; službo mora izvrševati vestno, marljivo, nepristransko in nesebično, upoštevaje edino občo javne interese in izogibaje se vsemu, kar bi bilo na škodo službi, ki mu je poverjena.« Ali prepoved strankarskega uradovanja ne tiči že v tem členu expressis verbis?

Posebnost je v tem, da veličastni stavek o strankarjenju stoji med občimi odredbami in zakonodajavcu ni prišel na misel tam, med disciplinarnimi predpisi, ko mu je domišljija slikala inferno uradniških grehov. In še je posebnost v tem, da ta stavek med občimi odredbami stoji poleg temeljnega stavka o temeljnih dolžnostih, ki ga po smislu popolnoma, po besedah pa deloma obsega.

Ta-le pot je vedla do tega stavka: Uradnik je po naturi strankar. Če mu strankarjenje očitam med disciplinarnimi pregreškami, kjer se prepovedujejo kvartanje in druge brezbožnosti, se bo smejal. Kako pride naravno greh med nenaturne? Če stavek o strankarjenju skrijem v temeljno dogmo o nepristranskem izvrševanju dolžnosti, ga ne bo ne videl, ne umel. Postavimo ga torej posebej in na vidno mesto!

Da uradnik o uradniku tako ne misli, je jasno. Da neuradni ljudje o uradniku tako ne mislijo, je tudi na dlani. Tako more soditi o uradniku le politik, kakor je popisana miselnost pot zanj sploh tipična. Da uradnik, dokler živi, in najsi je najsijajnejši strankar, razlikuje na svoji uradni mizi »čiste« in »nečiste« akte, »čiste« in »nečiste« referate, strankarski politik ne ve in ne ve, kaj razlika pomeni. Ne ve, da je uradnik sicer strankar menda res po rojstvu, a da pri delu, ki se nanj razume in ki ga drugi ne razumejo, ne želi biti pod vplivom ali pritiskom teh drugih. Vsak uradnik je sodnik. Kdor, postavimo, v državno-upravnem pravniku ne vidi sodnika, bi tudi upravnemu sodniku ne smel prisojati zdravništva. Že da more uradnik stranki pogledati v oči, ki vanj zaupa, že da more to zupanje upravičiti, mu je tisto malo dela, ki nosi pečat njegove osebnosti, pa tudi njegove odgovornosti, kos lastnega bitja, rekel bi kri od krvi in zategadelj sveto.

Tega člena ni nikoli koncipiral uradnik. Uradniku, in najsibo v zasebnem življenju še tako živahen strankar, je prepoved strankarjenja v službi obsežena že v stavku o splošnih dolžnostih. Le če bi jo izrazil moral, bi jo postavil pod disciplinarne pregreške.

Stvar je marveč taka, da so v pragmatiki iz l. 1923, v nje čl. 95, izvestni gospodje, ne uradnikom, temveč samim sebi napisali tole opravičilo: »Uporabljanje oblasti in položaja državnih uslužbencev v strankarske namene kakor tudi vplivanje starejšin na državne uslužbence v ta namen — smo povzročili mi. Sila razmer ... itd. Poslej tega ne bomo delali več. V znak naše resne volje naj bo to tudi zapisano, proglašeno in objavljeno vsem in vsakomur, namreč v službeni pragmatiki, čl. 95.«

To je edini smisel tega mesta. Drugega imeti ne more. In če ima tega — pa le, če ga ima — se za tretji življenjski pogoj

uradniškega korpusa ni bati, namreč z njega samostojnost in neodvisnost. Plač sistem kaže, da volja za tak razvoj ni globoka.

Tako se pri nas snujejo zakoni. Reke sem že, da je zakon o civilnih uradnikih ostalih državnih uslužbenceh naredil laiki. Politična stranka ga je naredila. Vem, da na tako autorstvo da hitreje in lažje sklepati in tistih dostavkov, ki iz njih liki kri, ka reži strankin program. A hotel sem pokazati, da delo tudi brez teh preočitih sledi izdaje roko stvaritelja, da ni zgrešeno tam, kjer se v strasti in hlasti maši van tuja snov, temveč da je zlomljeno v temeljih. Tudi še danes sem mnenja, da parlamentarec, če se zaveda svoje odgovornosti najsi je član zakonodajnega odbora in najsi prihaja predlog za zakon iz zbornice sam, ne more in tudi ne bo hotel biti pokličen, da predlog za tako ogromen zakon, kakor je uradniški, tudi obdela in pripravi: zbir gradivo, določa pravce, razporeja snov, iz ravnotešni izdelek pa šele prav prepričati in prečita. To je posel celega kroga temeljnih, nepolitičnih pravnih praktikov. Saj im parlamentarec še vedno časa in prilike do volj, da delo zloži s svojim konceptom in mu da podobo, kot da je prvotno izšlo iz stranke. Če mu je na tem.

Ta zakon bi bili morali pripraviti uradniki, izkušeni pravni praktiki. Od vsakega pokrajinskega oblastva po dva bi se bili morali poklicati na dopust in za skupno miz. Tako pa zopet stojimo ob rojstvu bitja, ki ne živo ne mrtvo. Neveseli, nektrivi ne vem kam z njim. Temu zakonu manjka najpoglednejše: umevanje uradnika in spoštovanje pred njim. In zato ne diha.

Iz zunanje politike.

* Izjava Cankova o nemirih v Bolgariji. Bolgarski ministrski predsednik Cankov je dal »Neue Freie Presse« to-le sliko o položaju na Bolgarskem na razpolago Komunisti so hoteli proglašiti v Bolgarsko republiko. Njihova akcija se je začela 20. septembra v južni Bolgariji. V Novi Zagori je trajala komunistična slavl 15 ur, ker je vojaštvo kmalu napravilo red. Isto se je dogajalo tudi v drugih mestih južne Bolgarije, kjer so sovjetske republike živele le po par ur. Red je napravilo večinoma prebivalstvo samo. Nemire v severni Bolgariji so čete udušile z lahko žrtvijo ni bilo mnogo. V splošnem se da reči, da je komunističnega puča v Bolgariji konec in v deželi vlada zopet red in mir.

* Nemško-francoski kavjar. Osješki »Drau« priobčuje zanimive spomine nemškega politika Marghilomana o vstopu Romunije v svetovno vojsko. Pri tej priliki pripoveduje Marghiloman to-le anekdoto o svojem političnem tekmečku Take Jonescu. Take Jonescu je bil nekdanji zelnat pristaš nemškega poslanika v Bukarešti g. Kinderlen-Wächterja. V znak posebnega svojega spoštovanja je hotel pri vsaki priliki, ko je odpotoval v Nemčijo, g. Kinderlenu pokloniti zaboječ najfinišega kavjarja. Ko pa je prišel v Berlin, g. Take izvedel, da je g. Kinderlen umrl. Komaj je g. Take to zvedel, je svoj zaboječ zopet lepo spravil in se z njim žurno odpravil v Pariz, kjer je poklonil dragoceni zaboječ g. Poincaré-ju.

Politične vesti.

+ Proteste proti kuluku in vlaganju denarja v Hipotekarno banko v Belgradu smo prejeli iz sledečih občin: Teharje, J. lovec, Makole (pol. okraj Maribor), Peck (okraj Maribor), Sv. Ana pri Makolah, Stopno, Stattenberg, Dešno, Modraže p. Stud.

Poraz Nemčije.

Malokdaj se v svetovni zgodovini zgodbi, da znajo sodobniki kak zgodovinski pojav pravilno oceniti; to lahko naredijo šele poznejši rodovi, ki so jim vsi zaključki na razpolago. So pa dogodki, ki so tako jasni in glasni, da jih vidi in sliši vsak, in mu jih je treba samo pravilno raztolmačiti. Med te prvostvorne zgodovinske dogodke nepregledne dalekosečnosti spada sedanji nemški poraz v vprašanju Poruhra. In ni preveč, če se o tem govori dvakrat ali trikrat; mi smo priča nečesa, kar je doletelo dose-daj malokateri narod. Skoraj bi bile na mestu tudi danes tiste slavne besede: »Danes se začne nova zgodovina, in vi boste lahko rekli, da ste bili zraven.«

Drugič tekem par let je bila Nemčija poražena, drugi poraz je bil hušji od prvega; drugič se je Nemcem ponesrečil z največjimi žrtvami vojevanj poskus, dobiti na svojo stran javno mnenje sveta. Tragika obstoji v tem, da je šla Nemčija že v prvi boj brez treh edinic, ki bi ji bile mogle izboljšati zmago: brez politične priprave, brez gospodarske in tudi brez vojaške. Kajti s šestnajstimi podmorniki hoteli uničiti tako pomorsko velesilo, kakor je Anglija, kaj se to pravi? Potem je šla drugič v boj, brez orožja, a z istimi napakami; manjkali ji je pregled, napačno je cenila moč nasprotnika, vrhuteja je bila pa popolnoma pasivna, tako v diplomatičnem kakor v finančnem oziru. Poslužila se je novega sredstva, velikanjskega splošnega štrajka in pasivnega odpora; a tudi veliki štrajki ne morejo večno trpeti in upornost je podlegla zunanemu pritisku in notranji denarni katastrofi. Devet mesecev se je bil gigantski boj, končal se je s priznanjem popolnega poraza in zvoki mrtvaškega zvona so spremljali prostost Nemčije na pogrebni poti. Dočim je pa prvi poraz povzročila zmaga vse entente, je zmagala sedaj samo Francija, in zato je polom Nemčije tem strašnejši. Nobenega nima, ki

bi ji stal ob strani; naj govori prvi angleški minister kar hoče, naj daje še tako dobre nasvete, Francija gre hladnokrvno svojo pot naprej, in tudi Washington ji prav nič ne imponira. To je tisto, kar je treba prav posebno poudariti, Francija je danes kljub majhnemu številu prebivalstva prva država v Evropi, ona lahko naredi, kar hoče. Diktirala bo drugi mir v Versaillesu, diktirala ga bo sama, drugi bodo samo podpisali. Sploh vidimo od svetovne vojske sem prikrit, a ljut boj med Francijo in Anglijo, bodisi glede Nemčije kakor glede orien-ta; dosedaj je vselej zmagala Francija. Lloyd George je nekoč rekel, da bo pozval Francijo pred svetovno sodišče kot večno ogroževaljico miru in da zaradi nje svet še ni umirjen. »Ne smemo pustiti, da bi jezna Nemčija oborožila lačno Rusijo.«

Sedaj Nemčija zaenkrat na to ne more misliti, mora uporabiti vse moči doma. Tu ji grozi tretji poraz, domača vojska; ta bi jo zadavila in Evropa bi ne imela drugega opravka kakor napraviti ji nagrobni napis: Finis Germaniae.

Mi še ne vemo, v kako važnem zgodovinskem času živimo.

Stanko Majcen:

Pragmatika.

V.

En sam stavek čl. 95 me je spomnil še na en življenjski pogoj državnega uradnika, ki je pragmatika šla mimo njega prav tako nezmotno, kakor mimo diferenciacije po sposobnosti in mimo samosodstva. »Uporabljanje oblasti in položaja državnih uslužbencev v strankarske namene,« pravi čl. 95, »kakor tudi vplivanje starejšin na državne uslužbence v ta namen se kaznuje kot disciplinarni pregrešek po točki 2., 3. ali 4. čl. 165.« Kaj dela ta stavek na tem mestu? Poglavlje ima nadpis: Obče odredbe in govori o uslužbenčevih pravicah in dolžno-

mesecem še dober, je bilo samo v New Yorku 1362 otrok povoženih, 44 na dan; umrlo jih je 42. »Brezobzirni voznik mora izginiti!« kliče Marc Sullivan v časopisu »The World's Work«, in pritrjuje mu cel zbor drugih časnikarjev. William Eno, avtoriteta v mednarodnem prometu, pravi, da so uradne številke še veliko prenizke; statistika nam ne pokaže onih, ki so umrli na posledica avtomobilne nesreče, in večkrat se po vzroku smrti sploh ne vpraša. Po njegovem mnenju zahteva avtomobilizem 100 žrtv na dan, 36.000 na leto.

Te trditve, kako nevaren je avtomobil, so splošno znane. Zato zasluži dokazilo z nasprotno strani vsaj v toliko našo pozornost, ker je novo. Avtomobilistični strokovni pisatelj Le Berne Beales poroča v časopisu »The American Motorist«, da število nesreč v primeri s številom avtomobilov neprestano pada. Od leta 1915. do leta 1922. se je to število znižalo relativno za polovico. Pravi, da se ljudje preveč razburjajo in premalo mislijo; leta 1920. jih je umrlo več na dušljivem kašlju kakor pa slavne avtomobilsti. Ta je pa ptič! Kakor bi imeli ljudje tako moč nad dušljivim kašljem, kakor jo imajo nad avtomobilom!

Splošno velja seveda le dejstvo, da raste absolutno število smrtnih slučajev in nesreč sploh. Res pa je, da je naraslo število avtomobilov v letih 1915 do 1921 za 300%, število smrtnih žrtv pa

samo za 130%. Uradna statistika upošteva samo število nesreč in pa število prebivalstva, ne pa tudi števila avtomobilov. Po uradni statistiki je slika čisto druga kakor nam jo pa kaže omenjeni Beales s trditvijo, da število smrtnih slučajev v primeri s številom avtomobilov neprestano pada. Sklicujejo se na Anglijo, kjer da je nesreč dosti manj kakor v Uniji; neka statistika pravi, da je prišlo leta 1919 v Uniji na 100.000 ljudi več kot devet avtomobilnih nesreč, na Angleškem pa samo štiri. Beales ugovarja in pravi, da je v Uniji število avtomobilov v primeri s številom prebivalstva dosti večje kakor pa na Angleškem. Pravilna statistika avtomobilnih nesreč mora vsebovati sledeče

štiri glavne točke.

1. Število nesreč,
2. število avtomobilov,
3. gostoto prometa,
4. nakopičenje prebivalstva v mestih.

Ta statistična slika bi bila še popolnejša, če bi namesto števila avtomobilov navedli lahko število prevoženih kilometrov. Avto, ki stoji, je gotovo manj nevaren, kakor oni, ki nar naprej vozi. Ker je pa nemogoče dognati število prevoženih kilometrov, moramo ostati pri številu avtomobilov. Statistika, ki temelji na omenjenih štirih glavnih točkah, nam nepobitno dokaže, da je avtomobil zmeraj bolj

varen, pravi Beales. Dokler bo število avtomobilov od leta do leta rapidno rastlo, se bo gotovo množilo tudi število nesreč, vzrok za vznemirjenje bi bil pa šele tedaj, ko bi raslo število nesreč tudi relativno. In to ni.

Seveda pa izvajanja Bealesova še ni kakor niso dokaz, da avtomobil ni nevaren. Tudi če uničijo avtomobili v primeri z naraščanjem samo polovico toliko ljudi kot prej, se je treba boriti tudi proti tem slučajem. Uvodoma omenjeni Marc Sullivan van se peča z

varnostnimi odredbami

različne vrste, ki so se jih posluževali zadnjih letih za omejitev avtomobilnih nesreč. O odredbah pravi: »Če si malo p bliže ogledamo, se nam vidijo nekatere take, kakor bi jih bili napravili zagovorniki avtomobila. Že gesla nam kažejo dušnih rodilcev; pravijo: »Ne daj se povziti!«; zakaj pa ne zakličejo avtomobilisti: »Glej, da ne povozijo!«? Oblasti niti tr nutek ne mislijo na to, da bi v svrhu več varnosti zmanjšali hitrost avtomobilov. Zdi se nam, kakor da bi oblasti avtomobile na deželne in mestne ceste kar klicale. Varnost hočejo doseči tem, da podijo otroke s cest in da jemljejo tudi odraslim vsako pravico gibati se njih.

alje sledi

Avtomobilizem v Ameriki.

Na vsem svetu je nekaj nad 15 milijonov avtomobilov, od teh jih je v Zedinjenih državah Severne Amerike ali v Uniji 13, povsod drugod pa samo dva. Ker je v Uniji največ avtomobilov, tudi relativno, saj pride na osem do devet ljudi že en avto, je tam tudi največ avtomobilskih nesreč. Vse ameriške časopise se neprestano peča s tem vprašanjem; en del avtomobilizem zavrača, drugi ga brani, vsi pa navajajo statistiko. Statistiko pa lahko tako obrnemo, kakor jo hočemo, in dokazemo večkrat prav nasprotno, kakor nam pa pravi. Z vprašanjem avtomobilnih nesreč je pa spojenih še vse polno drugih, ves ameriški promet. To, kar bomo povedali, velja seveda samo za Unijo; nekatere stvari se pa dajo posplošiti in veljajo povsod. Ker prihaja avto čimdalje bolj v poštev kot prometno sredstvo, smo prepričani, da bomo s člankom ustregli vsem.

Vsaki 40 minut

zahteva v Uniji avtomobilizem človeško žrtv. To je pa 35 ljudi na dan, oziroma skoraj 13.000 ljudi na leto. Nekatere statistike navajajo za l. 1922. celo 14.000, za 4-2% več kakor leta 1920. Tega leta je bilo več Amerikancev ubitih ali ranjenih po avtomobilu, kakor jih je padlo v svetovni vojski. Meseca majnika letos, ki je bil napram prejšnjim letošnjim

lice, Hrastovec p. Studenice, Studenice, Petel, Stanovsko (okr. glavarstvo Maribor), Poljane, Nasovče, D. M. Polje, Javorje, Vrhnika, St. Jošt, Sv. Križ pri Kostanjevici, Kandrše.

+ Nova pogajanja zaradi Reke se bodo vršila baje v Benetkah. V beneškem hotelu »Excelsior« se baje mudi po poročilu milanskega »Secolo«. Ninčičeva rodina in tudi Ninčič sam se v kratkem vrne tja, nakar se bodo pogajanja z Italijani nadaljevala.

Dnevne novice.

— Nova vsučiliška uprava. S 1. oktobrom prevzame posle na ljubljanski univerzi za štud. leto 1923/24 izvoljena uprava: Rektor: prof. dr. Franc Kidrič, dekan filozofske fakultete: prof. dr. Jovan Hadži, dekan juridične fakultete: prof. dr. Franc Eller, dekan medicinske fakultete: prof. dr. Alfred Šerko, dekan tehniške fakultete: prof. ing. Jaroslav Foerster, dekan teološke fakultete: prof. dr. Franc Lukman.

— Slovesno ustoličenje novega splitskega škofa. Danes, 30. sept., se vrši v Splitu slovesno ustoličenje novega škofa dr. Kvirina Klementa Bonefačiča. Slovesnost se izvrši po starem običaju s procesijo in udeležbo svetnih oblasti. Občinsko upraviteljstvo je izdalo proglas na prebivalstvo s pozivom, da čim sijajnejše okraši hiše in brodove. Vsi listi slave novega škofa kot moža globokega znanja, širokega pogleda in velikega rodoljuba. Novi škof je glagolijaš.

— Belgrajska vlada zida. Po najnovejših načrtih naše vlade bodo zidali v Belgradu novo poslopje za ministrstvo za trgovino, za prometno ministrstvo, za poljedelsko ministrstvo in za ministrstvo za gozde in rude. Za prve tri zgradbe bodo baje potrošili okoli 250 milijonov dinarjev. — Za ljubljanske urade in sploh za urade v Sloveniji bo pa postavila vlada v proračun trikrat višji znesek, ampak ne takoj.

— Pašić in atentator Rajlić. Ko se je vršila tožba proti atentatorju Rajliću, je prišel Pašićev odvetnik k Pašiću vprašati, če naj zahteva denarno odškodnino za bolečine. »Ovaj, znaš, je-li atentator bogat?« vpraša Pašić. — »Mislim, da nema ništa.« — »Pa ovaj, koliko da tražim za lekove?« Pa naposletku, znaš, i ako sam siromah čovek, nemoj da tražiš. Znaš, odjeknuče lepo u narodu. Nego gledaj, da ga ne pušče... Znaš, dok sam živ... Lud je, pa ovaj može opet da puca.« (Po »Beogradskom Dnevniku«.)

— Prvi spomenik v Mežiški dolini. Hrabremu borcu poročniku Francu Malgaju se bo odkrila 5. maja 1924. leta spominska plošča tik trga Guštanja. Trg Guštanj je še danes nemškutarski, akoravno je v njem 99 odstotkov slovenske krvi. Le peščica je narodnih ljudi, zavednih Slovencev. Ta peščica zavednih Slovencev, ki ve ceniti osvoboditev izpod tujega jarma in ki ve, da jo je osvobodil junak France Malgaj, ki je prelil svojo kri na naših tleh, je ustanovila odbor za Malgajev spomenik v Guštanju, ki pobira prispevke širom naše kraljevine, da mu bo s tem mogoče izvesti častno, a težko nalogo in postaviti junaku osvoboditelju primerno spominsko ploščo ali celo spomenik. Dne 5. maja pa mora odkritje te plošče združiti v veličastni manifestaciji tik ob meji vse sloje, brez razlike stranke, da pokažemo bratom onstran meje združeno jugoslovensko armado. Vse korporacije, društva prosimo, da se udeležijo naše slavnosti in da nam sporoče do konca marca 1924 svojo udeležbo, da bo tako odboru za Malgajev spomenik omogočeno, poskrbeti posebne vrste z ugodnim voznim redom. Pozivljamo nadalje vse Malgajeve borce, da se s pismenim potom javijo odboru za Malgajev spomenik v Guštanju, kajti na dan odkritja Malgajeve plošče bodo zopet nastopili kot Malgajeva četa.

— Iz kočevskega okraja. Zaradi vsestranske objektivnosti priobčujemo z ozirom na nedavno v našem listu priobčeno notico »Slovenski župan brez zaštite zakon« sledeče, od druge strani došlo nam pojasnilo: Res je, da je služba župana danes naša vse težka in da se to premalo upošteva in priznava. Dalje se je dotaknil pisec (župan iz kočevskega okraja) poveljavanja pri okrajnem glavarstvu v Kočevju pod okraj. glavarjem dr. Ogrinom, kateremu se naj indirektno očita malomarnost in pristranost. Pisec tega pa, ki je imel tudi z okrajnim glavarjem veliko opraviti, je dobil nasprotni odgovor, da se je dr. Ogrin prizadeval biti kolikor mogoče objektivni in je tudi na vse njemu podrejene v tem smislu vplival. Ker je pa uradno delom preobložen in se ne more vsake vloge ugodno rešiti, je naravno, da je prišla temu na onemu rešitev morda še prepočas ali da mu ni bila všeč. Dr. Ogrin so izrekli župani povodom raznih posvetovanj opetovano priznanje in zlasti tudi o priliki obiska bivšega namestnika, vpriči tega. O priliki odhoda iz Kočevja v mesecu septembru, pa je celo »Götterzeitung« v št. 27 zapisala, da je zastopil dr. Ogrin Kočevje »nach mehrjähriger unparteiischer Amtierenc«. — Znano nam je, da se je po inicijativi dr. Ogrinovi ustanovilo

za kočevski, ribniški in laški sodni okraj Društvo za zgradbo in vzdrževanje okrajne ubožnice in hiralnice (v Kočevju, Ribnici in v Vel. Laščah posebej). Omenili bi lahko še drugo delo, ki ni spadalo v njegovo uradno dolžnost, pa je on rešil. Kar se pa tiče inkriminirane konkretnega slučaja, je omeniti, da je župan imel možnost napraviti nadzorstveno pritožbo na pokrajinsko upravo. V enem slučaja mi je prišlo na uho, da je bila dotična oseba radi razžaljenja prav tega župana kaznovana po okr. glavarstvu. Ako je pa to postopanje že postalo pravomočno, ne vem. Sicer se je pa ravno pod dr. Ogrinom kaznovalo surovo obnašanje v pijanosti in preklinjanje prav strogo.

— Koncert ljubljanske Glasbene Matice v Krškem. Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani priredi pod osebnim vodstvom ravnatelja Hubada v nedeljo dne 7. oktobra 1923 ob štirih popoldne v Krškem svoj koncert. Občinstvo iz krške okolice opozarjamo na ta koncert in na priliko, ki se mu nudi, da čuje pevski zbor Glasbene Matice v svojem kraju. Sedeži so v predprodaji v trgovini Stöger v Krškem.

— Tržič. Danes ob osmih zvečer otvori Jožefovo društvo letošnjo dramatično sezono v »Našem domu«. Kot prva se bo igrala Medvedova igra »Za pravdo in srce« v proslavo Matije Gubca. Vsi kostumi bodo slovenske in hrvatske narodne noše iz časa kmečkih uporov. Predstava obeta biti sijajna. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

— Sprejem novincev v finančno kontrolo. V finančni kontroli je napolniti večje število pripravnih mest. Prošnje, ki morajo biti svojerodno spisane in kolkovane s kolekom za 3 Din, je naslavljati na Oblastni inšpektorat finančne kontrole v Ljubljani. Prošnjam je priložiti: a) uravnoteženo spričevalo pristojnega županstva; b) izpričevalo državnega zdravnika; c) krstni list; d) šolsko izpričevalo in d) vojaško listino. Prilogi a) in b) morata biti najnovejšega datuma, kolkovani po 10 Din, c) pa 2 Din. Originalno ljudskošolsko izpričevalo in vojaška lista sta kolka prosta. Ustmena navodila prejmejo prošilci, ki ne smejo biti mlajši nego 18, a ne starejši kakor 35 let, pri vsakem oddelku finančne kontrole.

— Potresna opazovanja. Kakor poroča centralni seizmološki zavod Univerze v Belgradu našemu observatoriju, je bil epicenter (ognjišče) zadnjega (28. 9.) potresa na črti Zlari — Vodice, poleg Šibenika v Dalmaciji, kjer traja potres z malimi presledki v poletnem času od 10. aprila t. l., ne da bi bil do sedaj povzročil kako škodo.

— Za žrtve potresa na Japonskem. Za žrtve potresa, ki je porušil mnoga mesta v Japonski, je naš Rdeči križ poslal preko japonskega Rdečega križa 5000 švicarskih frankov, čez nekaj dni se namerava obrniti Rdeči križ na ljudstvo z apelom, da s svojimi darovi priteče na pomoč nesrečnemu japonskemu narodu, ki je za časa vojne dodelil mnoge dobre naše vojske, invalidom in vojnim sirotam. Duh zahvalnosti napram japonskemu narodu nas sili, da pomagamo tem nesrečnikom. Prispevke pošiljajte Glavnemu odboru Rdečega križa SHS, Simina ul. 21, Belgrad.

— Za redno in točno odpravo in dostavo časnikov. Minister za pošto in brzojav je izdal naslednjo naredbo. Navzlic mnogim odredbam o redni odpravi, pravilnem usmerjanju in dostavljanju (izdaji) časopisnih pošiljk ne prenehajo pritožbe upravnistev zaradi nerednega poslovanja s takimi pošiljkami. Pritožbe se pojavljajo že tudi v javnosti. Iz tega sklepam, da se dosedanje naredbe ministrstva o rednem poslovanju s časopisnimi pošiljkami in pravilnem usmerjanju ne izvršujejo popolnoma in da ravnateljstvo ni dovolj strogo napram uslužbenecem, ki te pošiljke še vedno nepravilno odpravljajo. Zaradi tega odrejam: 1. Ravnateljstvo naj obvesti vsa upravnistva dnevnikov v svojem področju, do kdaj morajo najkasneje oddati svoje liste na pošto, da bodo odpravljeni s prvim vlakom. Ob tej priliki naj ravnateljstvo obvesti upravnistva o dotičnih določilih. Ravnateljstvo naj sprejemnim poštam strogo naroči, da morajo pri razdeljevanju časopisnih pošiljk kar najbolj paziti, da bo vsaka časopisna pošiljka pravilno usmerjena. 3. Prav tako naj ravnateljstvo uslužbenecem potujočih pošt naroči, da morajo pri razdeljevanju časopisnih svežnjev in paketov kolikor mogoče gledati, da jih pravilno usmerjajo. Ako opazijo pogoške sprejemne ali posredujoče pošte, morajo napačno usmerjene časopisne pošiljke opehatiti in jih s prvo priliko odpraviti v naslovni kraj. O vseh ugotovljenih nepravilnostih morajo uslužbeneci potujočih pošt poročati v potnem poročilu, tako da bo mogoče pozvati odgovornega uslužbenca na odgovor in ga kaznovati. 4. Naslovne pošte morajo o vsaki zakasnitvi časopisnih pošiljk takoj poročati pristojnemu ravnateljstvu. V poročilu morajo zlasti povedati, v katerem sklepu je pošiljka došla. Časopisne pošiljke za prodajalce se morajo izročiti takoj ko dojdejo. 5. Uslužbenici naslovnih pošt morajo ugotoviti, če ne izvirajo zakasnitve iz slabih prometnih zvez ali iz pogoškov upravnistva omejeva. V takem slučaju morajo upravniki oziroma starešine poročati ravnateljstvu in staviti predloge, da se zakasnitve preprečijo in napake odpravijo. Za vsako ugotovljeno in naznájeno napako naj ravnateljstvo uslužbenec v svojem področju še tisti dan najstrožje kaznuje in o vsaki taki kazni poroča ministrstvu. V poročilu naj navede

imena kaznovanih uslužbencev. Prvi dan vsakega meseca naj predloži ravnateljstvo ministrstvu mesečno poročilo (za prejšnji mesec) o nepravilnosti pri poslovanju s časopisnimi svežnji, v katerem naj poroča, kakšne so bile nepravilnosti, na katere časopise so se nanašale, kateri uslužbenici so bili zaradi nepravilnosti kaznovani, kako so bili kaznovani in pri katerih uslužbenecih se napake ponavljajo. Na podlagi teh podatkov bo ministrstvo napram malomarnemu osebu še strože nastopilo. — Glede te odredbe je pošto ravnateljstvo ljubljansko odredilo: 1. Pošte, pri katerih oddajajo upravnistva dnevnikov svoje liste, morajo natanko izpolnjevati naredbo pod 1. in obvestiti upravnistva o vsaki izpremembi usmerjanja pošiljk in odprave pošte. Nadalje morajo pošte predajo dnevnikov nadzorovati in se vselej prepričati, če se upravnistva ravna po določilih navedenih členov pravilnika in jih na nedostatke takoj opozoriti. Ako se list prepozno preda, se zamuda na pošti zabeleži. Predstojnikom pošt naročamo, da opozore na to odredbo vse uslužbenice. Za vsako storjeno nepravilnost bomo tako postopali, kakor je ministrstvo odredilo. Kaznovali bomo pa tudi vsakega uslužbenca, ki ne bi prijavil ugotovljenih napak. Vsak uslužbenec naj torej v lastno korist in v korist službe pazi, da se bo ravnal po tej odredbi.

— Krutost ameriškega birokratizma. V noči od 31. avgusta na 1. septembra t. l. je par sekund pred polnočjo dospela v newyorško luko ladja »Estonia« z več sto izseljenci. Uradnik v karanteni je imel nalog, da vse izseljence, ki dospo pred polnočjo, prišteje kvoti za avgust. Ker je bila kvota za avgust že davno polna, je uradnik odločil, da se izseljenci z Estonije ne smejo izkreati, ampak da se od prvega do zadnjega z mesta deportirajo. Zaman so izseljenci dokazovali, da spadajo v septembersko kvoto in da oni niso krivi, ako je ladja preje dospela v luko, zaman se je tudi ladijski kapitan skliceval na to, da je ura na ladji kazala že skoro 1. po polnoči — birokratizem je gluh in slep za vsako dokazovanje, kar pride v njegovo kolese, to kratkotalno zmelje. Kdor hoče v Ameriko, naj si zato napravi vsestransko zanesljiv potni načrt, da ga tik na cilju nade ne ogoljufa.

— Rop. Neznan ropar je blizu vasi Cerklje napadel Marijo Potočar iz Gor. Vrhpolja ter ji siloma vzel 1600 K.

— Ukraden voz. V noči na 28. t. m. je bil izpod kozoča Jožefa Kržmanca v Malem obrežu ukraden lahek voz z lestvicami. Voz je bil vreden 5000 K.

— Z ogoljufanim denarjem je pobegnil. Fran Kralj, pristojen v Tržič, je ogoljufal v Celju trgovce: Ivana Ulaga, Ivana Jelenca in Ano Strehar. Z ogoljufanim denarjem v znesku 139.184 K je pobegnil v Avstrijo.

— Pri tuzini je bil zasačen tat, ki si je pri Jožetu Gačniku v Zagredski gori pripravil več obleke. Ker pa je bil pravočasno zasačen, je moral pripravljeno obleko pustiti na mestu. Odnesele je le 1000 K vredno srebrno moško uro. Isti tat se je naslednji dan pojavil pri Antonu Kočevanju v Čreščinah, kjer je pokradel obleko in nekaj drugih predmetov v skupni vrednosti 4000 K.

— Beg pred socialnodemokratskimi šolskimi reformami v Avstriji. Graški listi poročajo, da se je letos v javne ljudske šole vpisalo 900 otrok manj nego lani. Zato je bil pa na vse tamkajšnje zasebne šole tak naval, da so vse prenapolnjene in so morale veliko prošenj za sprejem odkloniti. To je posledica Glöckl-vih (socialnodemokratskih) šolskih reform, ki so naperjene proti verski vzgoji in katerim zlasti zato ne zaupajo.

— Halo! 370 telefon št. kličite špecerij-ska trgovina: Joško Šturm preje Janez Zorman, Ljubljana VII. Več današnji inšperat.

— Berite današnji oglas znane trdke Ivan N. Adamič, katere izdelke, kakor vrvi za zvonove, opti za transmisije, i. dr., najtopleje priporočamo.

Štalarske novice.

Š Petnajstletnica ustanovitve Orla v Mariboru. Spetna proslava petnajstletnice ustanovitve Orla v Mariboru in blagoslovitev odsekovega prapora 6. in 7. oktobra t. l. je sledeči: Sobota, 6. oktobra: 18.45—17.45: mladinski koncert salebzijske godbe iz Mladinskega doma v Ljubljani, ki sodeluje pri vseh točkah sporeda. 18.30: bakljada in mirozov po mestnih ulicah, podoknica prevzov gosp. knezoškofu dr. Andreju Karlin, mirozovski cert botri ge. Milki Pihlar pred palačo Združne gospodarske banke, Aleksandrova cesta. Sodeluje tudi godba Katoliške omladine v Mariboru. Nedelja, 7. oktobra: 6: orlov-ska budnica. 9: odhod v slavnostnem sprevodu v stolno cerkev z dvorišča Götzeve dvorane, kjer se zbirajo udeleženci od 8.—9. 9.30: blagoslovitev odsekovega prapora, 9.45: slavnostna pridiga, 10.15: sv. maša, izvrši premil. gospod knezoškof dr. Andrej Karlin. 11: odhod v sprevodu v palačo Združne gospodarske banke, Aleksandrova cesta, kjer je v veliki dvorani ob 11.15 manifestacijski zborovanje. Govorita predsednik Jugoslovanske orlovske zveze dr. Vendelin Megler in predsednik Orlovske podzveze dr. Jože Basaj; pozdravi raznih zastopnikov. 14.30: poklonitev spominu rajnih bratov članov na grobu dr. Karla Verstovška, Pobrežje. 17.30: slavnostna telovadna

akademija v veliki Götzevi dvorani, kjer nastopi mednarodna tekmovalna in vzorna vrsta O. P. v Ljubljani. 20—24: družabni večer v vseh prostorih Götzeve dvorane. Proslava se vrši ob vsakem vremenu; ob močnejšem dežju pa si prilašča odsekovni odbor pravico, da spored spremeni, v kolikor je le-ta predviden na prostem. — Vstopnice k slavnosti telovadni akademiji morejo naročiti zunanji gostje na naslov: Alojzij Rezman, Maribor, Slomškov trg št. 20. Sedeži so po 25, 15, 10 in 8 Din, stojališča po 5 Din. Denar je treba poslati obenem z naročbo in stroške za poštino, ali pa se morejo vstopnice osebno dvigniti pri Orlovskem odseku v Mariboru. — Udeležbo odsekov kakor posameznikov je treba prijaviti najpozneje do vključno 2. oktobra. Komur je količjak mogoče, naj poseti to izredno proslavo. Orli in Orlice naj pridejo predvsem v krojih. — Izkaznice za polovično vožnjo se dopošljejo vsem prijavljenim gotovo še pravočasno. V Ljubljani se bodo dobile izkaznice pri Orlovski podzvezi v Ljudskem domu.

Primorske novice.

p Občni zbor goriškega političnega društva »Edinost«. Dne 27. t. m. se je vršil v Gorici občni zbor goriškega političnega društva »Edinost«. Od poslancev sta bila navzoča Šček in dr. Wilfan, tržaško politično društvo »Edinost« sta zastopala dr. Čok in dr. Slavik. Društveni predsednik Krizman je otvoril občni zbor, prečital opravičilni pismi odsotnih poslancev Lovrenčiča in dr. Podgornika ter se spominjal obeh za slovensko stvar zaslužnih umrlih mož: dr. Kobala in dr. Gruntarja. Nato je društveni tajnik dr. Bitežnik podal poročilo o društvenem delu v minulemu letu. Na prvem mestu poroča o krnskih dogodkih. Društvo je vse storilo, da se dožene resnica ter se je končno res tudi uradno ugotovilo, da je spomenik poškodovana strela. Tu se je veliko trudil zlasti dr. Gaberšek. Ljudsko organizacijo je društvo izvedlo v Kmetko-delavskih zvezah. Potem poroča tajnik o prizadevanjih društva, da bi se končno ustanovil Narodni svet. Pogajanja so se pa razbila, ker tržaško politično društvo odklanja vse predloge, ki imajo namen preprečiti tržaško hegemonijo v bodočem N. S. — Na šolskem polju je doseglo društvo pred izpremembo režima otvoritev III. razreda slovenske ljudske šole v Gorici in nekaj drugih uspehov, a ko je zavladal fašizem, je postal vse napor brezuspešen. Tudi slovenski oddelek na deželni gluhošolnici je zopet v nevarnosti. Društvo je šlo prebivalstvu na roko v opciskem vprašanju (od 60 vloženih rekurzov sta bila deloma ugodno rešena le 21, potem v invalidskih zadevah in v zadevah vojne odškodnine. Ko je prišel na vlado sedanji režim, je društvo poiskalo stik z vladajočo stranko. — Za tajnikom dr. Bitežnikom je podal svoje poročilo blagajnik Kozman. Nato je ob zelo napetem razpoloženju govoril dr. Slavik, ki je pozdravil zbor v imenu tržaškega političnega društva. Sledila je razprava. Kot prvi je branil tržaško stališče v stvari N. S. dr. Wilfan. Njegova izvajanja so bila vse prej nego spravljiva ter je došlo večkrat do viharja. Goričani so krepko branili svoje stališče. Nazadnje se je debata končala s sklepom, da se izvoli poseben odsek, ki naj preišče vsa sporna vprašanja in poroča potem na prihodnjem občnem zboru. Položaj je bil pa že tako napet, da so pristaši liberalnega mišljenja, videč se v neznaatni manjšini, zborovanje zapustili. Ostali so zborovali dalje in prešli na volitev novega odbora. V ožji odbor so bili izvoljeni: odvetnik dr. Stojan Brajša, novinar dr. Engelbert Besednjak, dr. Josip Bitežnik, zasebni uradnik Fran Bitežnik, vsi v Gorici, in zasebni ravnatelj Anton Vuk v Mirnu. V širši odbor so bili izvoljeni zastopniki iz vseh krajev Goriške.

p Šolski zakon pod mizo. Vrhovna šolska oblast v Julijski Krajini — kraj. naučno skrbstvo v Trstu — je izdalo odlok, v katerem izjavlja, da se »odpoveduje« komisijonelnim poizvedbam, ki jih predpisuje šolski zakon, in brez nadaljnega izpreminja dose-danja hrvatsko šolal v Lubenici v italijansko. Na ta način si bodo Italijani v bodoče prihranili trud, da zlepa in zgrda »pridobec neitalijanske prebivalstvo za poitalijančenje posameznih šol. Iznajdljivi so res in sram jih ni nič.

p Poznajo se. Zloglasna »Nova Doba«, glasilo slovenskih fašistov piše: »Zlasti med Slovenci razlikujemo troje vrst fašistov. To je takih, ki stopajo v fašizem iz strahu pred fašizmom meneč, da odvrnejo od sebe vsako »fašistovsko nevarnost«, takih, ki hočejo izrabiiti pojem fašizma proti nasprotnikom, le malo pa je takih, ki s srcem in razumom pristopajo k fašizmu. Bandlji in Peternele so dobro poznajo.

p Pomorska vlada v Trstu odpravljena. Italijanska vlada je objavila odlok, da se pomorska vlada v Trstu odpravlja in preidejo njene funkcije na pristojne osrednje in krajevne urade v smislu italijanskih upravnih določb. Za likvidacijo je imenovan načelnik tržaškega pristanišča, ki mora svojo nalogo izvršiti v teku treh mesecev.

Gospodarstvo. Bankir sveta.

Svetovna vojna je v svojem poteku prinesla tudi popolno spremembo ravnotežja gospodarskih sil. Tako se je okrepilo gospodarstvo kolonijalnih dežel in se vedno bolj približuje samostojnosti. Japonsko gospodarsko življenje se je razvilo v ogromni meri, v še večji meri pa je narasla industrijska delavnost in produkcija v severoameriških Združenih državah, ki so postale iz ameriške gospodarske sile vladarica na svetovnem trgu in tako izrinile Anglijo iz njene prevladujoče pozicije. To se vidi v velikanskem razmahu produkcije, silnem razširjenju zunanje trgovine in predvsem v povečanju trgovske mornarice, ki je narasla od 1.837.000 ton v letu 1914. na 12.506.000 ton v letu 1912. S tem se je Unija zelo približala Angliji, ki je bila do sedaj edina gospodarica morja.

Kralj na denarnem trgu je postal mesto funta šterlinga dolar in težisce svetovnega denarnega trga se je preneslo v Newyork, kjer je sedaj središče svetovnega kredita. Vzrokov za to je več. Najvažnejši je pač ta, da je postala državna blagajna Združenih držav upnik cellega sveta, včevši Anglijo. Vsota vseh posojil, ki jih je dala blagajna zavezniki državam, znaša 10 milijard dolarjev brez neplačanih obresti. Tako dolguje tudi naša država ameriški državni blagajni 51 milijonov dolarjev, kar znaša po dolarskem kursu 90 Din veličansko vsoto 4.6 milijarde dinarjev.

Po zaključku vojne je predvsem privatni kapital, ki gre v velikih vsotah v zunanje države. Te pa morajo seveda zanj plačevati ogromne obresti. Tako je bila obrestna mera našega lanskega ameriškega posojila 9.22, kar predstavlja rekordno višino. Ta izredno visoka obrestna mera nam kaže, kako malo zupanja je uživala naša država na ameriškem denarnem trgu, ko je bila primorana pristati na naravnost oduševsko obrestno mero.

Eksport ameriškega kapitala zavzema vedno večje dimenzije. Kako se je razvijal ameriški eksport kapitala v primeru z angleškim pred vojno, kaže sledeča tablica (v milijonih dolarjev):

	Anglija	Unija
1911	503	31
1912	465	71
1913	422	78

Kako je bilo po vojni, nam kažejo številke o izvozu kapitala 1920/21 in 1922. Angleški eksport je znašal 40.111 in 276 milijonov, je torej zelo zastajal za predvojni, vendar pa hitro napreduje. Ameriški eksport je bil v navedenih letih sledeč: 464.596 in 652 milijonov dolarjev in je stalno naraščal. V primeru z angleškim je še enkrat večji. V zadnjem času se vidi, da poskuša Anglija z vsemi silami priboriti si prednost v preskrbovanju sveta s kapitalom. K temu je mnogo pripomogla njena internacionalno zgrajena organizacija bank, ki prekaša ameriškano. Čeprav je organizatorična prednost na strani Anglije, je vendar gotovo, da bo Anglija prisiljena prepustiti Ameriki prednost, ker napreduje bogastvo v Ameriki z večjimi koraki kakor v Angliji.

V ilustracijo naj navedemo še zlato, ki se ga nahaja v Ameriki za 4 milijarde dolarjev, kar predstavlja 40% vsega zlata na svetu!

g Ziti trg. Na novosadski produkti borzi notirajo žito sledeče cene (cene se razumejo za 100 kg): pšenica 350—360 Din, ječmen 272.50—280 Din, kornuza 260 Din, beli fižol 535—550 Din, pšenična moka št. 0 565—570 Din, št. 2 515 Din. Tendence nespremenjena.

g Uradni tečaj za tuje valute in devize so od finančnega ministrstva določeni za mesec oktober sledeče: poljeondori 337 Din, turška lira 378 Din, angleški funt 400 Din, 100 švicarskih frankov 1630 Din, 100 italijanskih lir 390 Din, 100 grških drahem 160 Din, 100 Kč 270 Din, 1 milijon nemških mark 10.50 Din, 100 romunskih lejev 42 Din, 100 bolgarskih levov 80 Din, 100 peset 1210 Din, 100 holandskih goldinarjev 3600 Din, 100 avstrijskih kron 0.12 Din, 100 poljskih mark 0.04 Din.

g Štipendije za gojence srednjih poljedeljskih šol. Poljedelski minister je podelil 15 gojencem srednje kmetijske šole v Vrhu št. 600 Din in 7 št. 300 Din. — **Jugoslovenski Lloyd** vprašuje odnosno na to vst, kaj je s št. 300 Din za kmetijsko šolstvo v ostalih dveh delih države.

BORZA.

Curih, 29. septembra. (Izv.) — Berliu 0.000031, Holandija 220.25, Newyork 560, London 25.47, Pariz 34.35, Milan 25.64, Praga 16.80, Pešta 0.03, Bukarešt 2.60, Beograd 6.30, Sofija 5.32, Varšava 0.0016, Dunaj 0.0078%, avstrijske kron 0.0079%.

Ljubljanske novice.

Ij Somišljeniki v Krakovem in Trnovem se vabijo na setanek, ki se vrši v ponedeljek, dne 1. oktobra ob pol 8. zvečer pri Ogrinu, Konjušna ulica. Ker je zadeva važna, je udeležba za vse somišljenike SLS obvezna.

Ij Cerkvena stavba na Rakovniku je dospela do višine 14 m. Mala okna dobivajo že zaključek, a do strehe manjka še pri pročelju in pri atikah po 10, pri ladji pa okoli 5 m. Delo pri sedanjem ugodnem vremenu veselo napreduje.

Ij Rokodelski dom. Redna tedenska predavanja se prične v ponedeljek, dne 1. oktobra. Vršila se bodo v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12 vsak ponedeljek točno ob 8. zvečer. K tem predavanjem vabi vse članke in prijatelje Kat. društvo rokodelskih pomočnikov.

Ij Seja šentpeterskega prosvetnega društva se vrši v ponedeljek ob 8. zvečer v Prosveti. Zastopniki Orla in Orlic so radi društvene 15 letnice vabljani. Tajnik.

Ij Odbor frančiškanske prosvete ima v sredo 3. oktobra redno sejo. Pridite v polnem številu!

Ij Mladinski dom — Kodoljevo. V nedeljo, 30. oktobra ob 6. popoldne >Mali Parižan<, komedija v treh dejanjih. Ob četrti na 9. humoristični film: >Trebušnik v Ameriki<. V ponedeljek zvečer nov spored.

Ij Ljubiteljem umetnosti. Vodstvo v Razstavi slovenskih in hrvaških mlajših umetnikov v Jakopičevem paviljonu v nedeljo dne 30. septembra ob enajstih.

Ij Družba sv. Elizabete. Osrednji svet Družbe sv. Elizabete ima redno mesečno sejo prihodnji torek t. j. 2. oktobra ob petih popoldne (Jugoslovanska tiskarna).

Ij Umrli je včeraj gospa Julija Bartel, soproga g. profesorja Antona Bartela, Ahacjeva cesta 7. Pogreb se vrši v ponedeljek. Naj počiva v miru!

Ij Poročil se je dne 27. t. m. v frančiškanski cerkvi v Ljubljani gosp. dr. Ivan Lovrenčič, odvetnik in predsednik Slovenskega lovskega društva z gospo Zoro Rauer roj. Lenarčič. Čestitamo!

Ij Premiera izvirne slovenske drame dr. Ivana Preglje >Azazel< bo v ponedeljek dne 1. oktobra 1923. S to noviteto se prične nova gledališka sezona 1923-24. Prva repriza bo v petek, dne 5. oktobra. Začetek vselej ob osmih zvečer.

Ij Jadranska Straža v Ljubljani priredi dne 13. oktobra t. l. v veliki dvorani Union soarejo, na kateri bosta med drugimi sodelovala najboljša člana naše opere g. Bettelo in Simenc. Z ozirom na plemeniti namen društva in ker je to prva njegova prireditel, ki se je bo gotovo udeležil vsak patrijotski misleč človek, prosimo vsa druga društva, naj za isti večer opustijo svoje prireditve.

Ij Savez dobrovoljcev za Slovenijo priredi dne 13. oktobra ob 20. v dvorani Kazinskega društva slavnostno akademijo v spomin obletnice dobudržanskih bojev in proboja solunske fronte. Spomin teh obletnic so prosilili vsi savezi po kraljevini, posebno slovesno v Zagrebu in Beogradu ob udeležbi najvišjih vojaških in civilnih dostojanstvenikov.

Ij Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihajajoča javna odborova seja v sredo, dne 3. oktobra ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritižje, desno.

Ij Dramatična šola. Odbor >Udruženja gled. igralcev< Ljubljana bo tudi letos otvoril dram. šolo. S poukom se bo pričelo 15. oktobra. Pouk se bo vršil v treh tečajih in sicer v splošnem in 2 specialnih (I in II letnik). Podučevali bodo: režiserji gg. Šest, Skrbinek, Lipah, Putjata in dramaturg g. Oton Župančič. Nadalje bodo predavali tudi gg. prim. dr. Pogačnik, dr. Robida, dr. Trauner, prof. Kobler, Robida, arh. Kregar, prof. Vavpotič in g. Bettelo. Odbor vabi vse, ki se za tozadevni pouk zanimajo, da se zgledajo v svrhu vpisnine med 1.—6. okt. v pisarni >Udruženja< dramsko gled., kjer se dobe podrobnejše informacije. Uradne ure od 14. do 15. Sprejemni izpit se vrši v nedeljo dne 7. X. 1923.

Ij Poziv bankam, podjetjem in trgovcem! Včeraj od 9. do pol 10. popoldne je prišel neki človek k >Narodni banki<, da zamenja 10 komadov po 1000 Din. Blagajnik mu je izročil 500 komadov po 10 Din v Ameriki tiskanih bankovcev in 500 komadov po 10 Din starosrbskih bankovcev. Pozivljajo se vse banke, podjetja in trgovine, katere so poslale kakšnega uslužbenca, da zamenja tako svoto, da to takoj javijo na policijski direkciji pri dežurnem uradniku.

Ij Peti redni občni zbor Udruženja gledaliških igralcev v Ljubljani. V nedeljo 23. septembra se je vršil 5. redni občni zbor pri polnoštevilni udeležbi. Občni zbor je otvoril g. predsednik A. Drenovec, ki se je spomnil umrlih drugov gg. Pepika Drvota in Pavla Ločnika. Nato je izročil predsednik častnemu predsedniku Udruženja g. Anton Danilu diplomu centrale Udruženja gled. igralcev v Beogradu v znak priznanja za njegovo dolgoletno delovanje na umetniškem polju. Nato je prešel na dnevni red, to je poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in revizorjev. Po končani debati je zbor izrekel odboru soglasno absolutorij in zahvalo za njegovo neumorno delovanje. Volitve: Za predsednika je bil izvoljen g. A. Drenovec, kateri pa je vsled tehtnih vzrokov izvolitev odklonil. Pri ponovnih volitvah je bil izvoljen za predsednika g. Julij Bettelo. Podpredsednik: ga. Juvanova, tajnik g. Zupan, blagajnik g. Mencin, odborniki: gg. Kovač, Ribič, Kralj.

Ij Huda nesreča. V novem poslopju Hrvatske Stedionice na Aleksandrovi cesti se je snoči okoli pol desetih zgodila težka nesreča pri premikanju blagin. Ko so postrežki razkladali utežne plošče, je ta padla raz voz in odtrgala postrežku Francu Pevcu levo nogo pod kolonom ter mu zlomila levo roko.

Vrtega je zlomila njegovemu sodelavcu Alojziju Srebencu desno nogo in sicer dvakrat. Oba sta bila z rešilnim vozom prepeljana v deželno bolnico.

Ij Mesna blagajna je v tako velikih škripih za denar, da je dne 20. septembra 1923 izplačala vsem uslužbencem mestne občine ljubljanske njihove plače, ki zapadejo šele 1. oktobra 1923.

Ij Sv. Krištof v Ljubljani. V nedeljo dne 7. oktobra se bo vršila pri Sv. Krištofu redka slovesnost. Blagoslovila se bosta dva nova zvonova, veliki in mali zvon. Obenem se na ta dan po 3 mesečnem prenavljanju cerkve, zopet prične služba božja. Prenovila se je cerkev od znotraj in zunaj, postavil se je nov strešni stolp na zvonik, prenovili vsi trije oltarji, prižnica in obhajilna miza. Namesto starih kamenitih stopnic, je postavila trdnja Zabar krasno izdelane železne okrogle stopnice na kor. Postavil se je pri glavnih vratih nov vetrnjak in nove hrastove klopi, katero delo je izvršila mizarska tovarna g. Josipa Senica. Da so se vsa dela zamogla v teku 3 mesecev dovršiti, se je zahvaliti požrtvovalnosti predstojstva, osobito č. g. župnika Ivana Petriča ter ključarja g. ravnatelja Franjo Vidica in Franca Ravnikarja. Vse delo se je vršilo pod strogim nadzorstvom g. ravnatelja Fr. Vidica, čigar zasluga je, da se je cerkev sv. Krištofa, ki je bila že v razpadu, tako krasno in temeljito prenovila. Prebivalci Sv. Krištofa se pripravljajo s posebnim zanimanjem za to slovesnost, da jo dostojno proslave. Dne 7. oktobra bo Sv. Krištof praznoval trojno slavo: Prenovitev cerkve, katere je bila zidana leta 1497. Bila ni celih 426 let tako temeljito prenovljena kakor to leto. Strešni stolp je bil pred 106 leti zadnjikrat postavljen ter se je radi nevarnosti moral to leto nadomestiti z novim, katero delo je izvršil g. Franc Ravnikar v občo zadovoljnost. Drugo slavo, katero bi moral Sv. Krištof obhajati že dne 12. avgusta, cerkveno žegnanje, se je moralo radi popravil prestaviti na dan otvoritve, to je na 7. oktobra. Tretje slavo je blagoslovljenje novih dveh zvonov, katere je vila trdnja Strojne tovarne in livarne v Ljubljani v zelo kratkem času. Veliki zvon ima slike sv. Krištofa, sv. Roka in sv. Frančiška Seraf. ter napis: Vlit v letu 1923 v 6 letu hrepenja po lastni župniji v spomin prenovitve cerkve, kumica Ljubica Strucelj, kum Rado Medič. Mali zvon pa ima slike sv. Valentina, sv. Boštjana in Marije Pomocnice in napis: Ko sem bil vlit, sta pomagala župniku Ivanu Petriču podružnico vladati ključarja Franjo Vidic in Franc Ravnikar. Zidarska dela je prevzela Ljubljanska gradbena družba, kleparska dela pa g. Alojzij Vrabec. Prenovitev vseh treh oltarjev je prevzela obče znana trdnja g. Ivan Pengov, kipar v Ljubljani, kateremu vsa čast in hvala da se je delo tako krasno izgotovilo. Plesarska dela je izvršila trdnja Martin Černe. Tlak pred cerkvijo in plošče v cerkev je darovala trdnja Cihlač. Odhod po zvonove je na Rožnivoško aedelo ob 8. uri zjutraj s peštrim sprevedom. Na čelu spreveda jahač, nato oddelek kolesarjev, godba, belo oblečene deklice, okrašeni vozovi in auto z g. kumom in kumico preblagorodno gospo Ljubico Strucelj, soprogo honorarnega konzula Portugalske in centralnega ravnatelja >Balkan<, nato narodne noše in ključarji z g. župnikom. Ob 10. uri je blagoslov zvonov pred cerkvijo, govor, deklamacije gđ. Antonije Plestenjak, blagoslovljenje zvonov in darovanje nato sv. maša v prenovljeni cerkvi. Po sveti maši se potegnejo zvonovi v zvonik. Popoldne ob 4. uri govor in slovesne litanije in darovanje. Pred vhom v cerkev bo napis: Prenovljena cerkva sv. Krištofa nosi v naročju nam Jezusa, Pozdravljen! Pred vhom do zvonika pa napis: Novi moji so zvonovi in prenovljen moj zvonik; šibki se vam zde glasovi, a močan je moj svetnik. Prenovljena krasna cerkev sv. Krištofa in novi zvonovi pa naj bodo spomin na one, ki so za cerkev in zvonove prispevali in pa na g. župnika Ivana Petriča, katerih zasluga je, da se je cerkev tako krasno prenovila in prišla po tolikih letih zopet do novih zvonov.

Ij Rodbina g. Leo Hamanna je darovala namesto venca na krsto umrlega g. Ranzingerja 200 Din za podporni sklad Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. Hvale ter posnemanja vredno.

Ij Najdba okostnjaka. Včeraj popoldne je bil najden pri kopanju temeljev palače okrož. urada za zavarov. delavcev na Miklošičevi cesti v globini 1 m 80 cm okostnjak, dolg približno 1 m 70 cm. Polic. komisija je na licu mesta ugotovila, da gre najbrž za umor, ki se je moral izvršiti na tem mestu pred mnogimi leti. Na lobanji je bilo najti dve vrtini, ki izvirata brčkone od udarca na glavo. Mrtvec je bil moškega spola, star okoli 30 let. Pri njem se ni našlo ničesar drugega, kakor zaponka, ki je ležala nad kolennimi kostmi, iz česar bi bilo sklepati, da je moral imeti mrtvec gotovo kako oblačilo na sebi. Lega okostnjaka kaže nato, da je bil mrtvec skrbno v zemljo položen. Po Ljubljani krojijo razne vznemirjajoče vesti o tej stvari, katerih podlage za enkrat še ni mogoče kontrolirati.

Ij Vlomilci so postali v Ljubljani zopet predržni. Dne 29. septembra ob treh je slišal učitelj g. Ivan Mulaček Na Prulah štev. 19 ropot v svoji kuhinji. Gospod Mulaček je precej prižgal luč in je zagledal pod odprtim oknom naslonjeno lestvico, pred oknom na tleh je pa ležalo veliko obleke, perila in na-

hrbtnik, kar so že vlomilci pokradli, a niso mogli ukradenega blaga odnesti, ker jih je gospod Mulaček s svojim prihodom prepoznal. Vlomilci so počastili s svojim zločinskim pohodom tudi soseda gospoda Mulačka, bančnega uradnika gospoda dr. Sketa.

Dr. I. Pregelj: Azazel.

(Za premiero dne 1. oktobra 1923 v Narodnem gledališču v Ljubljani.)

Kdorkoli si, ki kolobariš v vrtincih sedanjih dni in k ti še ni ubila naša doba duše, boš prislubnil, ko ti zazveni na uho z otožnostjo harpe:

>Pevajte pesem, žalostno pesem! Kdo je pel? Pele so pesem hčerke iz Engadi, hčerke pastirjev,

trudne ob ognju mrzle noči.

Pevajte pesem, žalostno pesem! Kdo je pel? Pela je pesem lepa Tamara, hčerka kraljeva, trudna in sama v mraku noči.

V zemlji saronki so vse vode splahnile. Vetri kedarski so vso roso popili. Še terebintam se veje suše...<

Stoletja in stoletja beže nazaj, kakor da se je zaobrnila ura časov in dob, zemlja in nebo sta izpremenila lice — zgolj človek stoji in zaživi v dni učenja in trpljenja Jezusovega, tja v Magdalo, Kapernavm, na obalo Tiberijskega morja in k Oljski gori. Tam zelene oljke, oleandri, terebinte, prečudna znamenja gore med nočnimi zvezdami, ljudstva valove v bolestnem nemiru iz kraja v kraj, človek in žival, nebo in zemlja čutita navzočnost Sinaj Božjega, ki nosi človeško ime Ješue iz Nazare.

Duh božji je presunil tudi lepo in blodno Mirjam iz Magdale, veliko grešnico, ki jo kolono sosedje še v molitvi. Sedem duhov jo je obsedel, v tistih dneh je prišel nadnojo osmi najbolj žalostni, Azazel. V snu prihaja k njej v objem v podobi Jude iz Keriot, ki je kot popotni človek bil prišel pred leti na njen prag in vstopil in ji služil tih, samsvoj. Vzljubil je strastno, goreče. Zdaj je Mirjam zaprla svojo hišo vsem, ki je z njimi nečistovala, vnila jim je njihove darove, v bridkosti in nemiru toži in hrepeni njeno srce po Preroku in Kralju in prosi v molitvi Gospoda, naj ji da bolesti, da jo očisti, naj ji da smrt.

Njeno hrepenenje po Božjem sinu je tako silno, da vidi v nezvesti njega, Kralja, ki se je prišel k njej in jo poljubil na ustnice. Ko se pa vzdrami, spozna, da je bil to Juda, ki jo je kradoma trikrat poljubil. Zasovraži ga do dna svoje duše zavoljo tega, njega, tatu, ki v spanju krađe, Azazela, duha nečistega. A ko ji ve, da je tudi Juda izbral Kralja, da mu sluš, tedaj ga prosi oduščanja in ga pozove, da gre in verno služi njeniemu kralju. Tedaj zasluži tudi Juda, da ljubi Mirjam svojega kralja tako globoko, da njemu, Judi, ne bo nikoli rekla v ljubezni: >Iši — moj mož!<

In vzplamti borba za Mirjam med Judom zlim duhom, ki bega od svojega Gospoda k njej in zopet k njemu, in med kraljem, nevidnim, daljnim, ki se Magdalen nikdar ne približa, ki je hromcu dal hoditi in slepcu videti, ki je ozdravil krvotočno ženo, ki reven in ranjenimi nogami hodi iz kraja v kraj in množice božjo besedo. Zaman se bori Juda da bi si osvojil Mirjamino dušo z lažjo, da mu je Kralj rekel, da bo živel, če poreče Judi: Iši — moj mož. Mirjam gre in se vrže v hišo Simona gorečnega Kralju pred noge, mu ji mazili, jih s solzami umije in s svojimi lasmi posuši.

Poslej je Mirjamina edina pot za Gospodom. Sredi množic romarjev bdi in sanja v njem v noči ob Tiberijskem morju, v njegovi bližini ji več ne hodi v snu Azazel, zli duh Juda. On pa že seje nezaupanje do Kralja med množicami z dvomnimi besedami, z lažjo hoče odtrgati ljubljeno Mirjam od Gospoda. Vina ji je prinesel v mehu pod pazduho, da bi jo okrepčal za pot nazaj v Magdalo, ona pa je že spregledala, da Gospoda sovraži in ga za man roti, naj loči svojo pot od njegove. Tedaj se zgodi čudež: Gospod gre čez jezerske valove, Juda je hotel za njim, a je tonil. Mirjam je na veke zgubljena zanj, niti Bog mu ne pomaga več. Tedaj stopi k njemu odposlani pismarjev in farizejev, Joel, ki ga je zalezoval da bi izdal Gospoda. V svojem srcu je Juda že omahnil, dasi z besedo tega ne izreče in se zapeljivca za enkrat še otrese.

Pred jeruzalemskim obzidjem v strahotni pomladni noči proti jutru spe pred Gospodom njegovi zvesti. Mirjam, nekdanja blodnica, je že tako očistena, da je ob strani Joanaana, do viškega učenca. Juda blodi okrog kakor na mirni duh. Joel mu da še zadnji sunek, da omahne. V njegovo bridkost, da je Mirjam za veke ugasnila, posveti zviti žid z zofistično lučko: >Kadar njega več ne bo, ji boš ti bliž. Poznam ženo. Nobena se ne joče rada sam. Objokovala bo njega, a ga bo ob tebi.< V Judu je dozorel sklep, da bo izdal Gospoda. Od tega ga ne more odvrtiti niti Mirjam, ki mu ponuja svojo hišo in vrt v Magdali. Gospod gre, Juda ga bo izdal s poljubom, Mirjam se onesvesi od bridkosti...

To je obris Pregljeve štiridejanske tragedije. Preko svetopisemskih oseb in dogodiljave sega drama v simboliko: borba med večno dobrim in večnim zlom za Mirjam, duha človekovo.

Cudovita je zgradba te drame. Dih bibličnosti, lepoto svetopisemske besede, nazorna pokrajina iz Judeje ji je mogel dati le duh.

ni otrok sedanjosti in tega sveta. Pregled je ustvaril z Azazelom delo, ki bo segalo iz sedanjosti v bodočnost in bo šlo tudi preko naših mej.

Slovenska drama, letos prva na našem odru — to je že poročilo, da si bo Pregled z njo osvojil gledalce z vprizoritvijo, kakor si je osvojil bralce s knjigo. Dr. L. R.

Domajov:

»Katoliški misijonik«.

Pravkar smo dobili Slovenci pod gorajim naslovom prvo številko lista, ki ne spada sicer v upravičeno diskusijo, ali imamo že zadosti oziroma preveč listov. Katoliški Slovenci se lahko ponašamo z naprednostjo v marsikateri zadevi pred mnogimi drugimi narodi, ki stoje na prvi stopnji kulture; v misijonstvu smo pa bili sila nazadnjaški. Najhujše je, da se tega nazadnjaštva po večini ne zavedamo. Ignoti nulla cupido, česar ne poznam, ne morem vzljubiti. V resnici ni nič lažjega kot vzljubiti misijonstvo, ta višek katoliškega idealizma, če je le poznamo. Globoko v naravo nam je Stvarnik položil nekaj gon, da delimo z brati lastno dobro, lastno srečo, veselje. In ko nam je isti Stvarnik dal največje dobro, sebe samega v katoliški veri, evangelijski, je prav za prav govoril besede »Pojdite po vsem svetu in oznanjajte evangelij vsaki stvari« radi svoje najpopolnejše doslednosti. Iz tega je razvidna potreba misijonskega lista, ki mu lahko prerokujemo in želimo najuspešnejšo bodočnost. Pred vsem naj nas o misijonstvu pouči, da je spoznamo in se zavemo zaostalosti. Drugo bo samo ob sebi sledilo.

Izdajanje »Katoliških misijonov« nam je priskrbelo mlado misijonišče pri Domžalah. (Otvorjeno 1. 1920.) Misijonišče in uprava je v Ljubljani, Tabor 12 (pri lazaristih). Celoletna naročnina 10 dinarjev (4 lire). List bo izhajal v začetku vsakega meseca.

Zanimiva vsebina je kratko sledeča: — Uvod. Misijonišče potrebuje glasilo, da lahko vrši svoj namen, skrbeti za gojitev misijonskega zanimanja doma in vzgajati misijonarje za zunanje misijone. »K. m.« bodo glasilo vseh katoliških misijonov in ogledalo misijonskega gibanja doma. Ocenjevali bodo svetovno misijonsko slovstvo. — Na misijonsko delo! (F. F.) Po katoliškem shodu naj se poživi naše versko življenje! Junaki krščanske požrtvovalnosti, pionirji katoliške misli delujejo na misijonskem polju, mi drugi se pa o njih navzameamo njihovega ognja. Podpirajmo misijonsko delo koristimo sebi, oboječim slovensko kulturo, pomagamo vsemu človeštvu. Misijonstvo nam razširi duševno obzorje, obogati um z znanjem, srce povišuje in blaži. — Kitajska. (Jos. Kerec, salez. misijonar na Kitajskem.) Naš slovenski misijonar nam podaja v tem listu silo zanimive podatke o veliki kitajski državi. 1. Zmisljepisni in narodoslovni pregled. 2. Verstvo. (S slikami.) Spis se bo nadaljeval. — Misijonstvo na V. katoliškem shodu. Kratko poročilo o misijonski pobožnosti v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani v nedeljo, 26. avgusta in o misijonskem zborovanju v ponedeljek 27. avgusta v Deželnem muzeju. Dodane so resolucije, sprejete na tem zborovanju. (Pri 3. točki je menda pomota: delo, — pravilno: vedom.) — Misijonska razstava. Opis misijonske razstave ob priliki V. kat. shoda v Deželnem muzeju v Lj. (S sliko.) Misijonska zveza v Lj. (Tabor 12) bo zbirala predmete za slovenski misijonski muzej. Misijonar Kerec je že obljubil 13 malikov. (Stran 9 in 13.) — Med raznim iz misijonskih dežel so trije mični zgledi in zajemljiva pravljica iz Jutrova »Lilija sreče«. — Svetovno znana povest »Noni in Mani« izpod peresa

Tu mislim na misijonstvo v pravem pomenu te besede: delo za pokristjanjevanje poganov, mohamedancev in judov

pisatelja Jón Sverissona S. J., ki se bo očitno nadaljevala skozi ves letnik, bo bralce gotovo vezala tako na list, da bodo tudi radi nestrpno pričakovali nove številke. — Pogled po svetu. A. Po misijonih. To so najnovejša poročila iz Indije, Kitajske, Japonske, Amerike, Afrike. — B. Doma. Avstrija, Češkoslovaška. Poročila so zajeta iz najboljših nemških, francoskih in italijanskih misijonskih listov. — Zadnji oddelki tvorijo To in ono. Jezuitsko vseučilišče v Tokio. Potres na Japonskem. — Na platnicah: Slovenski misijon ski list. Članek utemeljuje potrebo lista.

Obseg lista: 20 strani in platnice. Naslovna slika umetnika G. Porente je razvidno simbolična. Vsebinsko obrazloži 8 slik in 5 vsebini odgovarjajočih vinjet. Lepa oprema in okusna tehnična (stavska) izvedba razveseljuje oko in dela čast tudi tiskarni. (Jugoslovanska tiskarna.) Umevno je, če založništvo (misijonišče) prosi tudi podpore za list, kajti z 10 Din se bodo komaj komaj prebili, četudi bosta uredništvo in uprava delala zastonj.

Brez dvoma je pričetek izdajanja misijonskega lista poleg ustanovitve misijonišča eden najvažnejših dogodkov v zgodovini misijonskega dela med Slovenci. V teku enega leta se bo lahko storilo za misijone toliko, kot brez njega v 20 letih. List bo dalj tvarino za zanimivejša predavanja ne samo pri Marijinih družbah, ampak tudi pri vseh drugih prosvetnih društvih. Orlom bo dobro služil za fanovske sestanke. Pri Nemcih so tudi listi zanesli misijonsko delo na vsa prosvetna društva. — Naj se kmalu uresniči želja uredništva, da se list poveča!

Narodno gledališče.

OPERA.

Nedelja, 30. septembra: »Gorenjski slavček«. Izven. Sreda, 3. oktobra: »Novela od Stanca«, »Zapečatenec«. Izven.

Četrtek, 4. oktobra: Zaprt. (Generalna vaja za »Aldo«.)

Petek, 5. oktobra: »Novela od Stanca«, »Zapečatenec«. Red B.

Sobota, 6. oktobra: »Aldo«. Izven.

Nedelja, 7. oktobra: »Nikola Šubić Zrinski«. Izven. Ponedeljek, 8. oktobra: Zaprt.

DRAMA.

Ponedeljek, 1. oktobra: »Azazel«. Izven.

Torek, 2. oktobra: »Judita. Gostovanje gospe Marije Vere iz Beograda. Izven.

Sreda, 3. oktobra: Zaprt.

Četrtek, 4. oktobra: »Kar hočete«. Red F.

Petek, 5. oktobra: »Azazel«. Red A.

Sobota, 6. oktobra: »Smrt majke Jugovičeve«. Izven.

Nedelja, 7. oktobra: »Judita. Gostovanje ge Marije Vere iz Beograda. Izven.

Ponedeljek, 8. oktobra: »Azazel«. Red C.

Premiera v dramskem gledališču. V torek dne 2. oktobra je v dramskem gledališču premiera Fr. Hebblove tragedije »Judita«. Snov je svetopisemska in polna veledramatičnih scen. Hebblo, ki je eden najmočnejših nemških dramatikov, odlikuje močan jezik, napetost dejanja in sijajna tehnika. V naslovni vlogi nastopi kot gost članica beogradskega Narodnega gledališča gospa Marija Vera, ki je žela v tej vlogi v Nemčiji odlične uspehe. Holoferna igra g. Skrbnišek. V ostalih vlogah nastopijo: gg. Medvedova, Rakarjeva, Danilo, Drenovec, Cesar, Plut, Kralj, Peček, Bartok itd. Režijo vodi g. Franc Lipah.

Prosveta.

pr Zikov koncert. V sredo, dne 3. oktobra nastopi v Ljubljani splošno znani komorni kvartet »Zika«. Trije izmed četvorice so naši stari in priljubljeni znanci, namreč Rihard Zika (vodja kvarteta), Ladislav Cerny (viola) in Ladislav Zika (čelo). Vsi trije so svoječasno nastopili v orkestru našega gledališča, odnosno poučevali kakor profesorji konservatorija Glasbene Matice, kjer so svoj kvar-

tet tudi ustanovili. Po izstopu Slovenca Saneina, sedanjega ravnatelja glasbene šole v Celju, je vstopil v kvartet Herbert Berger, ki igra II. violino. Zikovi so s svojimi koncerti prepotovali v zadnjem času skoro vso srednjo Evropo ter nastopili povsod z naravnost velikanskimi uspehi. Na koncertu izvajajo tri za Ljubljano povsem nove kvartete. Prepričani smo, da bo ljubljansko občinstvo napolnilo dvorano do zadnjega kotička ter tako počastilo umetniško četvorico. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

pr Gornjo Primorje. Uduženje privrednika v Bakru je izdalo v hrvatskem, češkem, nemškem in angleškem jeziku knjigo »Vodič kroz Gorenje Primorje« od Sušaka do Obrova. Lična knjižnica, ki ima namen seznaniti javnost s prirodnimi krasotami tega dela Primorja vsebuje 117 strani besedila z 68 slikami.

pr Sikatinski pevski zbor na turneji v inozemstvu. Papež Pij XI. je dovolil, da odpotuje znameniti sikatinski pevski zbor na turnejo v inozemstvu. Zbor, sestavljen iz 60 pevcev, med temi 25 dečkov, nastopi 1. oktobra t. l. s cerkvenim koncertom v Monakovem, dne 5. in 7. okt. pa priredi koncerta na Dunaju. Pevec nastopi v predpisani duhovski noši, dasi je v zboru tudi mnogo lajkov. Zbor vodi tačas msgr. Casimiri.

Orlovski vestnik.

Raški orlovski odsek priredi v nedeljo 30. t. m. prvo javno telovadbo. Sprejem gostov točno ob pol devetih dopoldne. Vrši se ob vsakem vremenu. Na svidenje!

Turistika in sport.

Haška v Ljubljani. Hrvatski akademski sportni klub igra, kakor smo že poročali, danes prijateljsko tekmo z ljubljansko Ilirijo. To gostovanje enega prvih reprezentantov zagrebškega nogometa pozdravlja naša sportna publika z velikim veseljem, ker ve, da se bo nudil res prvovrsten sportski užitek. Ilirija je v svojih zadnjih tekmah z našimi najmočnejšimi klubi Hajdukem, Concordio in Gradjanskim pokazala, da zna častno zastopati slovenski nogometni sport, bo tudi topot skušala doseči časten izid. Ker je gotovo, da bo naval pri blagajnah precejšen, priporočamo, da si občinstvo nabavi vstopnice v predprodaji pri tvrdki J. Gorec na Dunajski cesti.

Zagrebski nogometni podsavez je včeraj v zadnjem hipu propovedal Hašku nastop v Ljubljani. Ilirija in Haška sta takoj vložila protest, kateremu je zagotovljena ugodna rešitev. Haška pride v Ljubljano, kakor dogovorjeno, danes dopoldne ob 10.42. V slučaju, da bi proti pričakovanju nastale nove zapreke, bo tekma opoldne z lepakom pred pošto odpovedana.

Lahkotletične tekme za prvenstvo Slovenije. (Nadaljevanje.) V ženski atletiki so bili doseženi nastopni rezultati: 60 m: (6 tekmovalk) I. predtek: 1. Legan (Ilirija) 8.8 sek., 2. Ahčin (Primorje), II. predtek: 1. Prevec (P) 9.4, 2. Santel (P). Finale: 1. Prevec 8.4, 2. Legan, 3. Ahčin. — 100 m (6 tekmovalk): I. predtek: 1. Santel 14.6, 2. Ahčin. II. predtek: 1. Prevec 13.4, 2. Širca (I). Finale: 1. Prevec 13.8, 2. Širca, 3. Ahčin. — 200 m (6 tekmovalk): V finale so dospele Širca, Oman (I) in Prevec. Finale: 1. Prevec 29.5, 2. Širca, 3. Oman. — Stafeta 4 x 60 m: Tekmovalce so 4 stafete. V prvem predteku je dospela na cilj kot prva Ilirija I v času 34.2 sek., kot druga Ilirija II in kot tretja Primorje II. Ilirija II je bila diskvalificirana, ker je nastopila z neprijavljeno tekmovalko. V drugem predteku je dosegla I. stafeta Primorja brez konkurence čas 42 sek. — Za finale, ki se vrši danes ob 14.30 na prostoru Ilirije, pridejo v konkurenco torej dve stafeti Primorja in prva stafeta Ilirije. — Skok v višino z zaletom: 1. Cimperman (I) 132.5 cm (jugoslov. rekord), 2. Prevec 126 cm, 3. Bloudek (I) 124 cm. — Skok v daljino z zaletom: 1. Prevec 441 cm, 2. Širca 406, 3. Cimperman 402. — Kopje: 1. Cimperman 23.60 (jugoslov. rekord), 2. Prevec 22.75, 3. Sever (P) 19.32. — Krogla: 1. Cimperman 708 cm, 2. Perpar (P) 655, 3. Vider (I) 652. — Disk: 1. Cimperman 20.87, 2. Prevec 19.88, 3. Blou-

dek 18. — Troboj: V teku na 100 m, skoku v daljavo in v metu kopja so dosegle Cimpermanova, Širca in Preveča rezultate 15.8, 14, 14.4 — 402, 406, 441 — 23.60, 17.41, 22.75. Število točk se oficijelno še ni določilo, gotovo pa je, da je prva Preveča, druga Širca in tretja Cimpermanova. — V moškem petoboju so bili doseženi nastopni uspehi po Perparju, Valtriju, Vidmajerju in Borštariju: 200 m: 24.3, 25, 26.2; 1500 m: 5: 22.8, 5.15, 4: 58.7, 5: 40.2; skok v daljavo: 556, 518, 547, 517; disk: 21.95, 23.55, 20.69, 27.46; kopje: 25.88, 27.24, 32.04, 30.67. — Oficijalna klasifikacija po točkah še ni ugotovljena, sigurno pa je, da je 1. Vidmajer, 2. Valtrij, 3. Perpar, 4. Borštarij. — Poročilo sklenemo v prihodnji številki, ko bo izvršen ženski stafetni tek in ko bo znana oficijalna klasifikacija v petoboju in v troboju.

Poizvedovanja.

Zamenjani košari. Dne 10. t. m. je bila na glavnem kolodvoru v Ljubljani zamenjana košara z važnimi spisi nekega trgovca z drugo, v kateri je več oblek in perila neke deklice z imenom Ogrizek E. Oškodovanka se naj zgleda na policiji, kjer dobi svojo košaro nazaj.

Vprašajte

svojega hišnega zdravnika in tudi on Vam bo odgovoril, da v nobenem gospodinjstvu ne sme manjkati dobrega in preizkušenega desinfekcijskega sredstva. Za izpiranje ran, desinficiranje bolniških postelj, razkuževanje itd. je NAJBOLJŠE SREDSTVO

ki se porablja kot 1—2 odstotna raztopina. »LYSIFORM« je najbolj poznano, več desetletij priznано in preizkušeno desinfekcijsko sredstvo. —

Dobiva se v vsaki lekarni in drožeriji v izvorni opremi. Pridejano mu je navodilo o uporabi.

Glavno zastopstvo in zaloga za Jugoslavijo:

»Jugopharmacija« d. d.

ZAGREB, PRILAZ 12.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Psitrom. diferenc. v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
28.9, 21 h	743.3	12.0	0.3	obl.	—
29.9, 7 h	743.4	14.2	0.5	megla	—
29.9, 14 h	742.4	16.7	0.0	jasno	—

Mesarski pomočnik

ISČE DELA. — Naslov pri upravi lista pod številko 6196.

Dve krtačarski delavki

SPREJMEM v delo proti dobri plači, ki bi bili zmožni za pripravljane žime in kletin. Hrana in stanovanje v hiši na razpolago. Pismene ponudbe na upravo lista pod »KRTAČARSKI DELAVKI«. 6197

DEKLE

za vse, pridno, marljivo, ki zna tudi kuhati. ISČE boljša družina brez otrok. Naslove z navedbo plače pod »PRIDNO DEKLE« sprejema upravništvo »Slovenec«. 6184

šivilja

za perilo se priporoča za delo po hišah. Gre tudi na čezlo. — Naslov pove upravništvo lista »Slovenec« pod štev. 6195.

Pri upravnem sodišču v Celju

STA RAZPISANI DVE MESTI

pisarjev.

Natančnejši pogoji so razvidni v Uradnem listu. 6206

ISČEMO

kovaškega mojstra

jugoslovanskega državljan, ki bi vodil večjo delavnico. — Ponudbe na RUDNIK MEZICA, KOROŠKO. 6208

Kvalificiranega

mizarskega mojstra

veščega poleg finejših del tudi teorije (risarstva) iščejo SALEZIJANSKE STROKOVNE SOLE na Rakovniku v Ljubljani. (Stanovanje in hrana po želji v zavodu.)

Mlinar

zanesljiva moč, samec ima prednost, se išče za mlin z električnim pogonom v mestu na Dolenjskem. Ponudbe pod »STALNA SLUŽBA« na upravništvo lista.

Krepkega dečka

popol. zdravega, strogih, poštenih staršev, z dobro šolsko izobrazbo, ISČE za takojšnji nastop večja manufakturna in špecijalna trgovina v lepem trgu Stajerske. Naslov pri upravi »Slovenec« pod številko 6200. 6200

Strojepisko

z znanjem stenografije, srbohrvatskega, nemškega in po možnosti slovenskega jezika, sprejmo takoj pri večjem podjetju v Ljubljani. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja je poslati pod »U. L. R. 6154« na upravništvo lista.

Samostojen ključavničar

in AUTO-MONTER išče stalnega mesta pri privatnem podjetju. Nastop takoj. — Naslov pri upravi lista pod številko 6167

DVA DOBRO IZVEZBANA

čevljarska pomočnika

enega za prvovrstna živana dela, drugega za mešana, SPREJME ANTON BRECELJ, čevljarski mojster, Ljubljana, Gajeva ulica 2. Plača od kosa, po želji tudi hrana in stanovanje. Delo trajno.

UČENKO kmetskih staršev, sprejemem v trgovino z mešanim blagom. Hrana in stanovanje proti malemu plačilu v hiši. — IVAN KROSELJ, Ljubljana, Martinova cesta št. 15.

Hišnika

brez otrok za takoj ISČEM za v sredino mesta. Prednost imajo drž. nameščenci. Naslov v upravi pod »Hišnika 6188«.

PLETARJE

izurjene, sprejema proti dobri plači od komada PLETARNA V STRNIŠČU, r. z. o. z., Slovenija. — Stanovanje prekrbljeno. — Delo stalno. 6112

Pridnega VAJENCA

krepkega, sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši, učna doba 3 leta. Sinovi železnikarjev prednost. — R. JAKELJ, klenar, mojster in inštalater, Dravograd.

Starejša mirna oseba

dobi pri dobri obitelji brez otrok in z lastnim, prijaznim domom z večjim vrtom v središču Ljubljane LEPO SOBO (vhod poseben) z vso preskrbo proti polni 200.000 dinarjev in vknjižbo na prvo mesto. Obresti posebej. Pismene ponudbe pod »MIR 6180« na upravo.

Zlatarski pomočnik

le prvovrstna moč, dobi takoj mesto proti dobri plači. — LUD. ČERNE, zlatar-juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Novo jedilnico

PRODAM radi pomanjkanja prostora. — Naslov v upravi lista pod številko 6168.

Kupim fižol

vse vrste, franko vagon. — Ponudbe: Ljubljana, poštni predal št. 77. 6183

HLODE

smrekove in jelkove od 25—60 cm media 38 cm kupim vsako množino proti dobrem in takojšnemu plačilu. — Ponudbe: LJUBLJANA, POŠTNI PREDAL ŠT. 77.

2 vagona jabolk

voščenk in en vagon moškancev, parmen v kosmč, vsa obrana, prodam po ceni po dogovoru. — ANTON STERNAD, Sevnica ob Savi. 6190

Salonsko ogledalo

fin okvir, in 2 cve-toči mirti dobi, kdor odstopi za 1 gosoda in hčer sobo in kuhinjo v Ljubljani, takoj ali za 1. november. — Pisma na upravo pod številko 5991.

PIANINO

nalo rabljen, (skoro nov), črno poliran, po ugodni ceni PRODAM. — N. LOBODA, šmartno pri Litiji 49, II. nadstropje.

Inserirajte v »Slovenec«!

Otroški voziček

dobro ohranjen, napredaj. Cena 600 Din. Naslov pove uprava lista pod štev. 6213.

Zaradi opustitve zaloge DOBI TAKOJ prostorno klet v Ljubljani VII, kdor prevzame 80 hl dobre vinske posode. — Natančneje pri sodarju nasproti piv. »Union«.

Zamenjam krasno stanovanje

obstoječe iz sobe, kuhinje in pritlikin v Zeleni jami št. 167, I. nadst. (Novi Udmat) z enakim ali večjim v sred. mesta.

L' UNION francoska zavarovalna družba v Parizu, osnovana leta 1880.

Skupna glavica znaša 400 milijonov frankov. Prevzema vse vrste požarna in življenjska zavarovanja. Pojasnila dajejo brezplačno vsi krajevni zastopniki in Generalno zastopstvo za Slovenijo, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 33.
AGILNE ZASTOPNIKE
sprejemamo pod ugodnimi pogoji.

Odobreno od ministerstva Narodnega zdravja novoiznajdeno in klinično preizkušeno zdravilo kot najboljšo sredstvo proti revmatizmu je

'Radio balsamica' dr. Ivana Rahlejeva

Zdravilo je patentirano in zaščiteno z znamko v naši državi in v vsem kulturnem svetu. Izdeluje in razpošilja se po vsem svetu samo iz laboratorija dr. IVAN RAHLEJEVA iz Bleda, sedaj preseljenega iz Ljubljane v Beograd. Za informacije se je obrniti na laboratorij
dr. Ivana Rahlejeva, Beograd, Kosovska št. 43.

3 SODI naprodaj!

6 in 19 hl. — Poizve se: ŠRIBAR, restavracija pošta, Litija. 6137

Pridam HIŠO z lepim vrtom, dalje okrog 20.000 zidne in 2000 strešne OPEKE po zelo nizki ceni. — Več povedo v gostilni "SOJAR", Dravljice št. 30. 6164

Lep plemenski kozel

"Gospodarske zveze" se nabaja v Zg. Šiški 88, pod hribom pri Golarju. 6122

V NAJEM ODDAM

Ž A G O

pod zelo ugodnimi pogoji. — Naslov pri upravi lista pod številko 6147.

Iščemo za takojšnji nastop

fakturista

s poznanjem železniške stroje, koji je srbskega, nemškega in madžarskega jezika polno vešč

BARZEL D. D. (prije Brada Rosenfeld), SUBOTICA

Pisarniški vodja

vsestransko izobražen trgovec, knjigovodja, bilancist, slovenski in nemški korespondent, ZELI SLUŽBO PREMENITI s 1. januarjem 1924. Eventuelno bi se pri kakem sigurnem, dobičkonosnem podjetju udeležil s cirka 50.000 do 60.000 Din. — Pismene ponudbe pod "Vsestransko izobražen 1924" na upravo "Slovenca". 6194

Ugodna prilika!

Auto-omnibus

za 14—20 oseb, 40 PS, marka "Benz-Bergnaue", popolno popravljen, je NAPRODAJ za vrlo nizko ceno. — Dalja pojasnila daje R. LORANT, Beograd-Sava, Hercegovacka 6. — Telefon 21-96. — Resnim interesentom fotografija na zahtevo. 6211

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da otvorim s 1. oktobrom TRGOVINO Z USNEM IN ČEVLJARSKIMI POTREBSČINAMI V PRESERNOVI ULICI ŠTEV. 14 ter se priporočam. 6192

JELKA SEUNIG, Ljubljana.

Stroji za pletenje

(Strick- und Wirkmaschinen)

kakor tudi vse potrebščine za iste stroje od najpoznatejših tvrdk, kot: Wilhelm Barfuss, Apolda; Felix Lederer, Wien; Fritz Schuster, Chemnitz; Sander i Graff, Chemnitz, v največji izbiri, po zmernih cenah samo pri zastopniku za Jugoslavijo Alfred Kozma, Osijek L., županijska ul. 42.

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja povodom smrti našega najvse ljubljenejšega očeta oz. soproga, gospoda

Anton Medveda

kletarja Vinske kleti Gospodarske zveze

za darovane lepe vence in cvetje, kakor za mnogoštevilno spremstvo na zadnji poti, predvsem pevskega društva "Ljubljana" in Gasilnemu društvu Sp. Šiška, izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo.

Ljubljana, 29. septembra 1923.

Zalujoča žena in otroci.

KLAVIRJE in PIANINE

KUPIJEM. — Ponudbe z označbo cene, marke, dolžnosti in notranje konstrukcije (t. j. da-li ima klavir notraj okoli železne ali lesene ramo), naj se pošljejo na S. F. ČOP, ZAGREB, Mrazovičeva ulica št. 12, III. nadstropje. 6102

Naprodaj!

Posestvo 42 oralo

z lepo hišo, gospodarskimi poslopji, z vsem živim in mrtvim inventarjem za Din 225.000.—.

Trgovska hiša

enonadstropna, z dvema lokali in prostim stanovanjem v večjem trgu, na zelo prometnem mestu za Din 185.000.—.

Več dobro idočih gostiln

v Ljubljani in na deželi, tudi z inventarjem in posestvom od Din 800.000 naprej.

Enodružinska vila

nova, z velikim vrtom, 6 sobami, kopalnico, kletjo, elektrika, parketi, 10 minut od pošte, vsa takoj na razpolago za ceno Din 350.000.—.

Posestvo 22 oralo

z enonadstropno hišo, gospodarskimi poslopji, lepimi gozdi, vinogradom, arondirano, v ravnini, pol ure od postaje ob glavni cesti za Din 250.000.—.

Enodružinska hiša

s tremi sobami, prostim stanovanjem in vrtom v predmestju Ljubljane za ceno Din 82.500.—.

Razn. tega vile, trgovske in razne obrtne hiše, dobrih doh. pekarije, razna kmetka posetva 2—60 oralo, stavbne parcele itd.

Pojasnila daje:

Realitetna pisarna,

Ljubljana, Poljanska cesta št. 12.

Tapetniška delavnica

FRANC JAGER

Ljubljana — Kolodvorska ulica 27

se priporoča slav. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela, kakor: Izdelava vseh vrst ZIMNIC, DIVANOV, OTOMAN, KLUBNIH GARNITUR, različnih ZASTOROV itd. — Delo solidno. Cene zmjerne.

Zima vseh vrst vedno v zalogi!

PETROLEJ

garantirano la ameriansko dvojno raf. vodenosti je dospel v večjem transportu, katerega ponuja vsem svojim odjemalcem v cisternah in manjših količinah po najnižjih konkurenčnih cenah "ZORA" d. z o. z. v Ljubljani, Dunajska cesta 33. Telefon št. 366, 223 in 13.

Oglejte si!

v izložbah OBLAČILNE industrije

A. KUNC, Ljubljana

GOSPOSKA ULICA 7

najnovejše RAGLANE, njih nedosežno lepi kraj in nizke cene pri izvrstnem blagu!

Šatulja jedlinega orodja

za 6 oseb, pristno srebro, ceno naprodaj. Naslov pri upravi lista pod števil. 6169.

V NAJEM ODDAM VEČJI

pritlični LOKAL

na cesti v novi hiši, pripraven za prodajalne in pisarne na eni glavnih ulic v Ljubljani blizu južnega kolodvora. Ponudbe pod "PRITLIČNI" na ALOMA COMPANY, Ljubljana. 6148

Prodaj HIŠO

prim. za eno družino, 1 orol posestva. ¼ ure od Celja ali 5 min. od postaje Petrovč. V stanovanje se kupec lahko takoj vseli. — Interesenti naj pošljejo svoje adrese pod "HIŠA-CELJE-PETROVČE" na Aloma Company, Ljubljana. 5979

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

BAKRENO KOTLARSTVO:
"Jugometalija", Kolodvorska ulica št. 18, dvorišče.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično podjetje, Sv. Petra cesta 30.
Jože Markeš, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARJI:
Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.
Korn T., Poljanska cesta št. 8.

MEHANIČNA DELAVNICA:
pisalne, računske, razmnoževalne in druge pisarne stroje popravila in prenavlja
Ludovik Baraga, Selenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:
Jean Schreyer nasled. Jakob KAVČIČ, Gradišče št. 5.

STAVB. IN OALANT. KLEPARSTVO:
Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

SPEDICIJSKA PODJETJA:
"Čehoslavija" d. d., Sodna ul. 3, Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7—9.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO:
Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNCNIKI:
Mikuš L., Mesni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:
Fran Erjavec, pri "Zlati lopatici", Valva-zorjev trg št. 7.

ZALOGA POHIŠTVA:
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta št. 17.

Trgovina in hiša.

Izborno idoča TRGOVINA je radi odpotovanja s HIŠO in gospodarskim poslopjem takoj po ugodni ceni **NAPRODAJ**. Vse v najboljšem stanju, v prometnem kraju, poleg železnice, na Dolenjskem. — Sedež dekanije. — Lep vrt.

Vprašanja pod: "HIŠA S TRGOVINO" na anončni zavod Hinko SAX, MARIBOR.

Le na čisti, zdravi glavi se morejo razviti lasje do popolne lepote. Zato uporabljajte že od mladosti
Dr. Dralle-ja brezovo vodo za lase.
Glavna zaloga za razprodajalce:
Oddelek Jurij Dralle. —
"ISIS" d. d. Zagreb, Palmotičeva 66.

VELIK IN LEP

trgovski lokal

za banko, agenturo in vsako drugo trgovino, na najlepšem trgu v sredini mesta, tik borze, se takoj odda, event. se tudi hiša prodaja. — Resne ponudbe do 5. okt. t. l. na: P. KIRBISCH, Kongresni trg 8.

Cie. Gle. Transatlantique Francoska linija

Najkrajša in najudobnejša vožnja v Ameriko

Havre-New York samo 6 dni.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

VOZNE LISTKE in tozadevna pojasnila daje:

Ivan Kraker,

zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis à vis hotela "Union"). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.030.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerva skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

UNITED STATES LINES

v NEW-YORK iz Southamptona - Cherbourga
Leviathan

2. in 30. oktobra, 20. novembra, 11. dec.
iz Bremena čez Southampton in Cherbourg v New-York

George Washington

24. oktobra, 28. novembra, 29. decembra
Pres. Arthur 19. oktobra, America 31. okt. 1. decem.
Pres. Roosevelt 3. okt. 7. nov. Pres. Fillmore 4. oktobra
Pres. Harding 10. okt. 14. nov.

Odhod iz Southamptona in Cherbourga 1 dan pozneje.
Vse podrobnosti pri naslednjih naslovih:

UNITED STATES LINES

Zastopstva:

Beograd: Palata Beogradske Zadruga, Preko Hotel Bristolja,
Zagreb, Središnje Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga,
Mihanovičeva ulica 2, Preko puta kolodvora.
Ljubljana, Brodarstvo Zjedinjenih Ameriških Držav, Du-
najska cesta 28.
Sarajevo, Savez Hrvatskih Seljačkih zadruga za Beču i
Hercegovinu, Aleksandrova ulica 52.
Sušak, Banka za Pomorstvo.

Obvestilo.

Vsem cenj. odjemalcem kakor tudi
dobaviteljem naznamam, da sem oddal
v svojo znano špecerijsko trgovino v na-
m. g. Joško Šturmu.

Ob tej priliki se zahvaljujem vsem
dosedanjim odjemalcem, kakor dobavi-
teljem za do sedaj izkazano mi naklo-
njenost, obenem pa priporočam svojega
naslednika, da isto in v isti meri ohrani
tudi njemu.

Z odličnim spoštovanjem

Janez Zorman

Ljubljana VII. (Sp. Šiška.)

Vsem cenj. odjemalcem kakor doba-
viteljem naznamam, da sem izstopil kot
poslovodja pri Splošni gospodarski za-
druzi za Slovenijo v Ljubljani in da sem
prevzel na svoj račun staro dobro zna-
no špecerijsko trgovino Janez Zorman
Ljubljana VII. (Sp. Šiška.)

Ob tej priliki se cenj. odjemalcem ka-
kor dobaviteljem zahvalim za do sedaj
izkazano mi zaupanje ter se ob enem
priporočam tudi za v prihodnje. Trgovina
bode vedno založena z vsem špecerij-
skim in v to stroko spadajočim blagom,
kakor tudi z moko in dežel. pridelki po
nizkih cenah ter se priporočam za obil-
en poset

Z odličnim spoštovanjem

Joško Šturm

preje JANEZ ZORMAN

Ljubljana VII. (Sp. Šiška.) Telefon 370.

Prostovoljna javna dražba

Dne 7. oktobra 1923 se vrši v Mengšu prostovoljna javna dražba
naslednjih, v katastralni občini Mengeš se nahajajočih zemljišč: parc.
št. 141 HISA št. 92 (z elektr. razsvetljavo), parc. št. 140 VRT, parc.
št. 1833 GOZD, parc. št. 120/1 NJIVA, parc. št. 121/1 HISA št. 130
(z elektr. razsvetljavo), parc. št. 121/2 VRT, parc. št. 1385, 964, 965,
966, 967, 1185, 1223, 1323, 1046 in 1464 NJIVE ter parc. št. 2634
GOZD. —

Dražba se vrši v MENGŠU v hiši št. 85 in se prične ob
1. uri popoldne.

Dražbeni pogoji se naznanijo pred dražbo.

6003

Javna dražba

Henrik Supančevega posestva v Rogatcu.

Dne 3. oktobra 1923 predpoldne ob 11 uri se
vrši pri okrajni sodnji v Rogatcu javna dražba pose-
stva g. Emerika Supanca, posestnika v Rogatcu. Posestvo,
obstoječe iz večjih stavb, travnikov, pašnikov i. t. d. s trgo-
vino, hlevi, je cenjeno na Din 683.597. 16, najmanjši ponu-
dek zneske Din 455.731.76. K posestvu spadajo pritikline,
kakor kuhinjsko orodje, razna posoda, stoli, mize, peči, sve-
tilke, 200 kg ovsa, 1 kobilica, 1 žrebe, 1 svinja, stelaže,
1 telefonski aparat.

Vsak ponudnik mora vložiti pri sodišču pred začetkom
dražbe znesek 68.359.70 v gotovini ali domačih državnih
ali na borzi zaznamovanih vrednostnih papirjih, v katerih
se smejo nalagati pupilarni denarji ali vložne knjižice kake
domače hranilnice.

Pojasnila daje odvetniška pisarna dr.
Ernest Kalan, Celje, Telefon 87.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d., prodajalna Ljubljana.
POLJANSKA CESTA št. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških ČEVLJEV iz telečjega
boksa v vseh bojah, govedjega boksa in rjave kravine.

SOLIDNO DELO!

3480

NIZKE CENE!

Poravnajte naročnino!

Knjižica

„Za našega Evharističnega Kralja“
se prodaja po 2 Din v prid bosens. mi-
sijonom za zvon Sreca Jezusovega. Pro-
simo širite in priporočajte! Bosenski
odbor Ljubljana, Jožefinum.

Bronaste zvonove
vlija

najceneje in s do-
bavnim rokom od
2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna
St. Vid nad Ljubljano

Poču

dovito nizkih
cenah kupi-
te letos
voljeno blago

za ženske in
SUKNO za
MOŠKE ob-
leke, in tudi
vso drugo

manufakturno robo v veletrgovini R.
STERMECKI, Celje. Trgovci engros-
cene. Radi splošn. pomanjkanja de-
narija treba povsod štediti in je dolž-
nost vsakega, da se peče v Celje in
poskusi enkrat kupiti v veletrgovini
R. STERMECKI.

Cementni

zarežani strešnik

(FALZ), betonske cevi, vrtno podboje
in drugo, la portland CEMENT nudi
F. Banda in drug, Karlovaška cesta 8.

KISELJAK

ZAGREB

Hlica št. 69.

Tel. 18

BEOGRAD

Balkanska ul. 25

Tel. 30—05

Brzojavi: »Stroje«

Skladišče kotlov za plin, vodovod-
nih cevi za kotle ter spojki.

ZALOGA! Telefon 441 ZALOGA!

Prve kranjske vrvarne

Ivan N. Adamič,

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 31.

MARIBOR, Vetrinjska 20. — KAMNIK,
Šutna št. 4, kjer kupite dobro VRVAR-
SKO BLAGO, lastnega izdelka, kakor
vse v to stroko spadajoče predmete.

Solidna posrežba! Cene zmerni!

Gradbeno podjetje
Arhitekt

V. KRÄNER & Co.

Jesenice. (Gorenjsko).

Stavbna vodstva:

Ljubljana, Domžale,
Zagreb.

Izvršuje privaatne in indu-
strijske stavbe, proračune,
: načrte, cenitve, posebni :
: oddelci za arhitekturo. :

VELIKA

ZALOGA PORCELANA!

EMAJLIRANA

in luksuzna posoda!

Priporoč. se ANA KUS, Ljubljana, Res-
ljeva c. 4 (prej trgov. barv g. Hauptmana)

Barborič — Završan

MODISTARIJA in preoblikovalnica —
Ljubljana, Mestni trg 7. — Velika zaloga
klobukov, nakita in modist. potrebštin.
Preoblikujejo se klobuki za DAME in
gospode po najnovejših vzorcih. 5355

Velika izbira

otroških VOZIČKOV, DVOKOLES in
MOTORJEV „Orionette“, Motorette,
„Omega“, D. K. W., ŠIVALNIH strojev
po nizki ceni. Sprejemamo v popravilo, za
emažiranje z ognjem in poniklanje iste
kakor tudi razne stroje. — TRIBUNA
F. B. L., tovarna dvokoles in otroških
vozičkov, Ljubljana, Karlovaška cesta 4.

Dražba premičnin.

Dne 1. oktobra ob 8. uri se bo na
dražbi v Vel. Mengšu št. 89 pro-
dajala razna premičnina in tovar-
niški stroji za izdelovanje klobu-
kov, slamnikov, sušilni kotel, mo-
deli itd. 5980

Lokomobile

iz skladišč Zagreb in
Ljubljana

Woll-Lanz

HP	HP
1917 10/30	1913 55/88
1918 15/25	1921 65/95
1918 17/32	1914 70/100
1917 20/32	1912 85/120
1921 25/42	1913 90/125
1917 26/48	1914 100/150
1913 30/49	1912 120/175
1919 30/45	1914 135/175
1916 38/57	1914 145/195
1921 40/65	1921 200/300
1919 48/70	1914 300/400
1921 54/75	1922 330/400

Delujoči lokomobili, enoletno to-
varniško jamstvo! Prvo vrstno ge-
neralno popravilni. Vestno preizku-
šeni. Kurjenje s vsakim gorivom.

Braća Fischer d. d. Zagreb, Pantovčak 3.

Vse mlinske stroje

v prvovrstni izdelavi, naprave
modernih mlinov
rekonstrukcije in predelave že
obstojećih mlinov po modernem
sistemu.

silosi in tavanske
žitnice, naprave za
transport žita

dobavlja tvrdka

Braća

Machan & Vavrena

tovarna strojev in gradbeno po-
djetje mlinov Pardubice, Čehoslo-
vaska. Veliko skladišče v Zagrebu.
Poset inženjerja, projekti, prospekti
in katalog brezplačno. Promptna
dobava. Zmerne cene.

Glavno zastopstvo za SMS

Pisalne stroje

The Rex Co.

Telefon 263.

Ljubljana

Cradišče 10.

POZOR!

POZOR!

za novo ustanovljene industrije!

Ugodna cena za nakup sledečih parnih strojev in kotlov:

2 parna stroja

po 100 konjskih moči znamke „HOCK“,

3 parni kotli

znamke „HOCK“ in „TISCHBEIN“, 2 po

45 m², 1 90 m² kurilne ploskve (Heizfläche).

Vsi stroji in kotli so v obratu in v najboljšem stanju in se prodajo
le radi vpeljave celokupnega obrata na električni pogon. — Gornji
predmeti se lahko ogledajo do 20. oktobra 1923 v TOVARNI CE-
MENTA ZIDANI MOST.

Cene po sporazumu!

Skoro vsi pavilioni Ljubljanskega vele-
sejma prekriti s krovno lepenco

„RUBEROID“

Najcenejša, ker vsled velike
trepežnosti najboljša! 22222

Založniki:

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA
DRUŽBA z o. z. — Ljubljana
Bleivelsova cesta 18. — Telefon št. 408.

Gradbene potrebščine. — Asfal-
tovanje. — Ksilolitna tlakovanja.

Royal Mail Line

Kr. Angleška Poštna Parobrodna Linija.

Redni potniški in tovarni promet iz

Hamburga - Cherbourga - Southamptona v New York in Kanado
Cherbourga - Liverpoola - Southamptona v Južno Ameriko.

Prevoz potnikov v I., II. in III. razredu

KABINA III. razreda z 2 in 4 POSTELJAMI.

Vse potrebne informacije daje v vseh jezikih radevoljno
gornji naslov. — Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Zagreb, TRG I., št. 17.

Brzjavni naslov: ROYMAILPAC.

Podzastopnik v Ljubljani: Ante SUGJIĆ, Dunajska cesta 31
v Beogradu: Mihael TONIĆ, Karagjorgjeva ul. 91

SARDINA

D. D.

ZA KONZERVIRANJE MORSKIH RIB, SPLIT

Tvornice: Komiza, Makarska, Postire, Trpanj, Velaluka, Siget, Trogir
Proizvaja: Sardine, makrele, slane sardele v olju nasoljene
v vseh oblikah in velikostih.
Dobavitelj kralj. dvora NJ. Velič.

Zastopstvo in glavna zaloga R. Bunc in dr. Ljubljana, Maribor, Celje.

KOLESA

NAJBOLJŠA NUDI

J. GOREC

LJUBLJANA

PALAČA LJ. KRED. BNK.

Stavbenik

Rud. Ročak

v Trbovljah

Izvršuje vsa stavbena dela — lastno
 tesališče — izdelovanje stopnic
 Teraco-tlak
 Brezkonkurenčne cene!

=====

Kurilne naprave,
 vodovodne naprave,
 popravilo in postavitve kotlov za
 visoki pritisk,
 elektrotehnične naprave vseh vrst

Stegu in drugi,

VIČ - GLINCE 5.

Pisarna: Ljubljana, palača Ljubljanske
 kreditne banke, Dunajska cesta 1b/III.

=====

P. n. Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet do-
 speli najboljši šivalni stroji

Gritzner

v vseh opremah.

Pouk v vezenju ter krpanju
 perila in nogavic (štofanje)
 brezplačno EDINO le pri:

Josip Petelin

Ljubljana, Sv. Petra nasip.

Julio Meinl

d. d.

Uvoz kave

Utemeljeno 1862

STROJE za surovo
 maslo znamke
 „LAKTOR“
 v velikosti od 2-50
 litrov dobavlja po
 najnižjih cenah

ČUČEK & KOUBIK,

tovarna gospodarskih
 strojev
 Strnišče.

Žalusije

z verižicami in
 gurtami natur ali
 barvane iz 1^a deščic

priporoča delavnica Žaluj

Krč & Kovačič, Kranj, K. P. 70.

HOLLAND - AMERIKA LINIJA

Rotterdam-New-York

Generalno zastopstvo za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev
 Hrvatska banka za promet s nekretnostima d. d.
 Zagreb, Zrinjski trg 8.

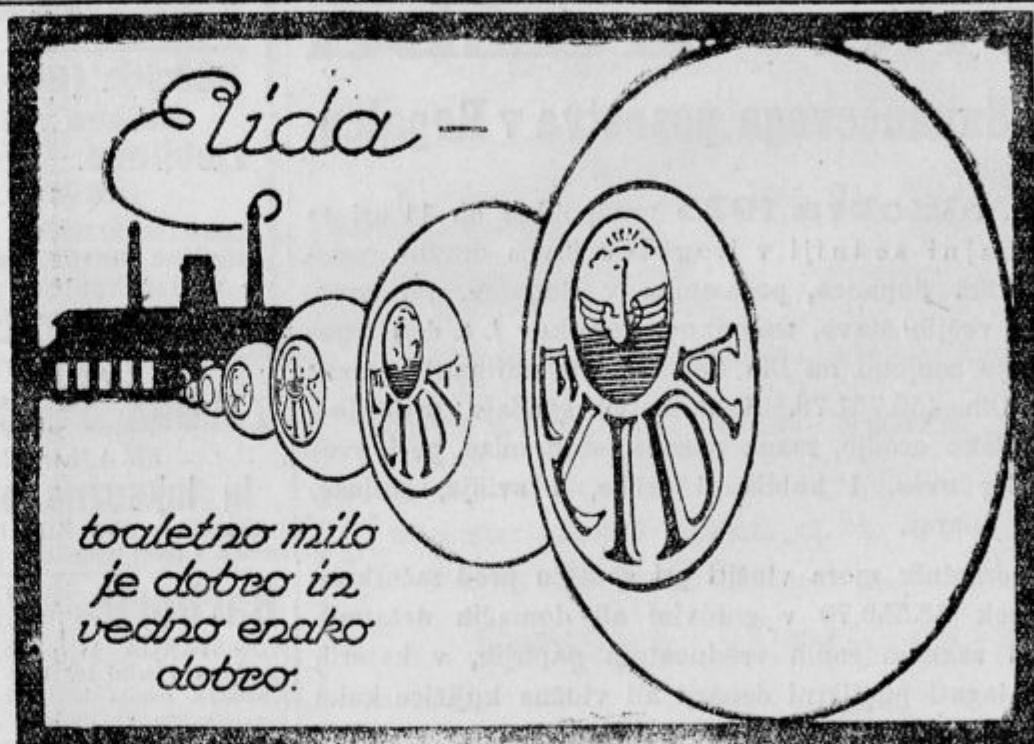

Odprava potnikov I., II. III. raz-
 reda za Severno Ameriko in
 Kanado z ogromnimi, najmo-
 dernejimi brzovoznimi paro-
 brodi. Potovanje po odprtem
 morju 6 do 7 dni. Najugodnejša
 sigurna in brza vožnja.
 Izvrstna kuhinja. Vsak teden
 jeden parobrod. Potniki tret-
 jega razreda imajo posebne
 kabine z uzorno čistostjo.

Vsestranska pojasnila daje vsakomur brzo in brezplačno:

Holland-Amerika Linija

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 21.

toaletno milo
 je dobro in
 vedno enako
 dobro.

Oblačilnica

za Slovenijo, r. z. z o. z.

V Ljubljani

je preselila

svoje centralno skladišče
 v prvo nadstropje nove pa-
 lače „Vzajemne posojilnice“
 na Miklošičevi cesti, poleg
 „Uniona“

Velika in solidna
 zaloga manufakture
OGLEJTE SI JO!